

2007. január, IX. évf., 1. szám

A POLGÁRI UNDERGROUND LAPJA

Uf

Új szelek

Írásaink Románia és Bulgária EU-csatlakozásáról – 6–11. o.

238 Ft

- Yo-hely: Bangkok – 22. o.
- Mocsok macsó mesél – 30. o.
- Oli bácsi a felelősségről – 38. o.

UTOLSÓ FIGYELMEZTETÉS: PANNON BULA

Rendelje meg most az Ufit!

A januárban előfizetők között is értékes Vox Nova ajándékokat sorsolunk ki!

A megrendelőlapot az alábbi címek valamelyikére kérjük eljuttatni: Ufi, 1462 Budapest, Pf.: 536. • Tel./Fax: 1-266-6590 • Az újság megrendelhető az Ufi honlapján: www.ufi.hu, valamint normáldíjas SMS-ben, a 06-20-520-7049-es számon is.

Az újság előfizetési díja egy évre: 2400 Ft.

Név:

Település:

Ir.szám:

Cím:

Telefon:

Mobil:

E-mail:

Tartalom

INTRO

- Lapzsemle 4
- „F” mint függetlenség 5

TÉMA

- Nyomunkban a kárpáti hiúz 6
- Rész a pajzson 10
- Pinochet öröksége 12
- Kiotó kevés lesz? 13
- Tájékép reform után 14
- Budapest, a lények városa 17
- Új főtitkár az ENSZ élén 18

PUNCS

- Már megint ott ül egy hülye 20
- Bangkok szálló 22
- A második szint – elsőrangúan 25
- A rock'n'roll: szórakoztatás 26
- Föltámadott a tenger, a képek tengere 27
- Farkasokkal táncolók 28
- Tizenöt szárnyvonalon megszűnik a vasút 29
- Mocsok macsó mesél 30
- Szexről általában 31
- A híd túl messze van 33
- Utórezgés 34

POLGFILTER

- Druzsba kötvé 35
- Little sixteen 37
- Lopakodó veterán 37
- Oli bácsi a felelőségről 38

Legvidámabb barakk

Új év, tehát Oroszország izmozik egyet energiafronton. Tavaly a túlságosan narancsba hajló ukránok, idén a Putyinhoz eddig hiperlojális Lukasenkóbaszi leckéztetése van soron: Putyinland elzárta a Fehéroroszországon keresztül haladó Barátság kőolajvezetékét, így nem jut a fekete aranyból Közép-Európának, többek között hazánkknak sem. Lapzártánk idején a dicsőséges Vörös Hadsereg még nem indult a tranzitvámval bohóckodó minszki zsebdiktátor megbüntetésére. Vlagyimir pedig nyilván úgy gondolja, egy kis keménykedés után majd megegyeznek, oszt minden marad a régiben. Ám a helyzet nem ennyire egyszerű: az energiakérdésben eddig látványosan töketlenkedő Európai Unió mintha lassan megelégné, hogy az energiafegyverrel hadonászó Szásáék rendszeresen kushadásra kényszerítik az orosz szállításoknak meglehetősen kiszolgáltatott uniós országokat. Angela Merkel német kancellár, úgy is, mint az EU soros elnöke, kemény hangon figyelmeztette Oroszországot szerződéses kötelezettségeinek teljesítésére, egyben felvetette, ideje lenne újragondolni a közösségi energiapolitikát is. Azaz, sürgősen le kellene cuppannunk Oroszország anyácska vezetékeiről, vagy legalábbis szélesíteni a beszerzést. Mert azt senki nem gondolja, hogy teljesen nélkülözni kellene az orosz energiaszállításokat, azzal csak a magyar baloldal vádolja Orbán Viktort, mert azt találta mondani nemrégiben: lassan a Gazprom legvidámabb barakkjává válunk. A piacgazdaságra, az emberi jogokra, a világébkére, a szabad szerelemre felesküdtött honi haladó erők felháborodása szokás szerint az egekig ért, a legenyhébb vád az volt, hogy a Fidesz elnöke kijelentésével tönkretette mindazt, amiért a Köztársaság Elsőszámú Demokratája olyan régen dolgozik. Arra azonban nem kapunk választ, ugyan miért is volt jó nekünk, hogy Vlagyimir ittjártakor az Apró-villában degeszre ette magát narancsfelfújttal és megmogyorózta Totó kutyust? Meg annak, hogy a Főamőba időről-időre Szocsiba járul rapportra minden oroszok elnökéhez? Olcsóbban kapjuk az olajat, a gázt, netán örök időkre biztosítva van ellátásunk? Mire ez a fenenyagy barátság? Pedig Washingtontól Londonig és Brüsszelig a legtöbb épeszű politikus és elemző felhívja a figyelmet arra, hogy az excekista főtisztekkel teletsúfolt, nyíltan politizáló orosz állami energiacégek nem a piaci logika alapján hozzák meg döntéseiket, hanem a Kreml elvárásainak és céljainak megfelelően. Idehaza azonban a médiatálibok továbbra is morális fatvát adnak ki mindenkire, aki esetleg nem tapsikol az állítólag „az Orbán-kormány után helyreállított” magyar–orosz (energia)kapcsolatok további erősítésének. Ami pedig egyenértékű hazánk kiszolgáltatottságának erősítésével. – ABLONCZY BÁLINT

A polgári underground lapja • IX. évf., 1. szám • Megjelenik havonta • Főszerkesztő: Hegedűs Zoltán • Főszerkesztő-helyettes: Ablonczy Bálint • Vezető szerkesztő: Balogh Ákos Gergely • Főmunkatársak: Ambrus Balázs, Benkő Levente Csongor, Czotter András, Névai Gábor, Novák Tamás, Rajcsányi Gellért, Rumi Tamás, Skrabski Fruzsina, Szilver Ottó • Olvasószerkesztő: Nagy Zsolt • Fotó: Késmárki Péter • Címlapfotó: MTI/AP/Vadim Ghirda • Felelős kiadó: Verba Volant Kft. • Szerkesztőség: 1085 Budapest, Baross u. 28. • Levélcím: 1462 Budapest, Pf.: 536 • Tel./Fax: (1) 266-6590 • www.ufi.hu • mail: szerkesztoseg@ufi.hu • Szerkesztőségi titkár: Dömötör Csaba • ISSN 1587-9097 • Lap-terv, nyomdai előkészítés: K8 Grafikai Műhely • Nyomdai kivitelezés: Dunaprint Budapest Kiadói és Nyomdaipari Kft. – www.dunaprint.hu • Igazgató: Borszéki Viktor • Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletága, 1008 Bp., Orczy tér 1., Előfizethető valamennyi postán, kézbesítőnél, emailen: hirlapelofizetes@posta.hu, faxon: 06-1-303-3440, további információ: 06 80/444-444 • Meg nem rendelt kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.

MESEVILLAMOS

Karácsonyi mesenapot szervez a BKV szombat délelőtt a Moszkva téren. A rendezvényen közkedvelt mesefigurák szórakoztatják majd a gyerekeket, az egyik Combino villamos pedig mesejártárává változik, ahol többek között Csukás István is felolvas a gyerekeknek. (Klub Rádió, 2006. december 15.)

Combino, a mesés utazás.

A BÖLCS RABBI

Friedman rabbi szerint a zsidó nép nem tolerálja a kritikát, és megengedhetetlen eszközöket használ a bírálóival szemben. Állítása szerint az antiszemitizmus is a cionisták műve: növekvő zsidóellenességet akarják ürügyként felhasználni a Szentföld visszafoglalásához. (Magyar Hírlap, 2006. december 20.)

Teccikérteni?

CUKORFALAT

Már nem csak édesanyja, valamint barátai próbálják vigasztalni Edinát (18), aki december 20-án édesanyját védve leszúrta édesapját. A lány tegnap egy három hónapos, zsemleszínű kis pekingi palotapincsit kapott ajándékba. (Blikk, jan. 3.)

Apuka is elérékenyülne, ha láthatná a csöppséget.

MÉG MELEGEBB

Legutóbb Homokszentgyörgyön mértek 17,3 fokot, Nagykanizsán 17,6 fokot, de Tevelen ennél sokkal melegebb, 18,1 fok volt. (Döbbenetes melegrekord, de „meglesz a börtje”, InfoRádió, 2006. december 6.)

Ég és föld.

SARKALLT ÖTLETEK

Az ülésen felszólalt még Szekeres Imre és Hiller István is, és voltak akik továbbgondolásra sarkallták az eddig elhangzott ötleteket, majd a megbeszélés végén közös vacsorán oldódtak a politikuskok. (Pártelnöki kortesbeszédet tartott Gyurcsány, Index, 2006. december 6.)

Szekeres és Hiller már önmagukban is ébresztik a gondolatot.

VEGETÁCIÓ

A szintén mágnésbérletnek számító mozi viszont jól működik, sokak szemében főleg ezért érdemes felkeresni a központot. A szakértők megosztottak abban, hogy milyen funkciót kellene erősíteni, de azt egyöntetűen vallják, hogy vegetáció van. (Muszaj átszabni a Lurdyt, a Camponát és a MOM Parkot, Index, 2006. december 8.)

Nagyvárosi oázis.

KIHALLGATNI SZERELEMBŐL

Kovács Lajos hozzáfűzte: olyan vezető szeretett volna lenni, aki nem csak bent ül az asztalnál, hanem kimegy a helyszínre. Szeretett kihallgatni, szerette a házkutatást és az adatgyűjtést. (Fenyőgyilkosság: közel a megoldás?, InfoRádió, 2006. december 28.)

Egy egyszerű karrier vége.

SKANDÁLÁS

A tikriti tüntetők – köztük fegyveresek, nők és gyermekek – azt skandálták, hogy Szaddám Huszein feloszlatott és betiltott pártja, az Arab Baasz (Baath) Szocialista Párt tagjai, és iraki zászlókkal, a kivégzett vezér, „Szaddám Huszein, mártír és hős” feliratú képeivel vonultak fel. (Ezrek gyászolják Szaddámot Irakban, stop.hu, 2007. január 1.)

Nem rossz jelszó, bár egy kicsit tán körülményes.

CSÓKOLOM

Györffy Miklós: Professzor úr, köszönöm szépen, Kamillának, Klonillának puszi, adja át nekik, köszönöm szépen, hogy eljött. (A szólás szabadsága, január 7.)

A laza műsorvezető vagy talpig úriember? Mindenesetre Györffynél a klónozott nőstény egereknek is kijár a tisztelet.

A FALU JEGYZŐJE

Igen helyett nemet mondott az esküvőjén viccből egy menyasszony Ausztriában. A választ azonban komolyan vette a jegyző, és nem volt hajlandó házas-

nak nyilvánítani a párt, hiába korrigálta rögvést igenre többször is válaszáat az ara, és hiába kérlete a hivatalos személyt, mondván, hogy ő csupán egy csipetnyi humort akart vinni a szertartásba. (Transindex.ro, 2007. január 9.)

Poénbomba.

PÁKÓ

Szolárium-bérletet kapott barátnőjétől Fekete Pákó. A Mokka szerkesztői ennek apropóján hívták be egy kedélyes beszélgetésre a nigériai gyöngyszemet, Jakupcsek Gabi provokatív kérdését követően a nigériai gyöngyszem nem tétovázott sokáig – letolta a gatyáját! (estihirlap.hu, 2007. január 8.)

Gatyarohasztó meleg van.

MEKIBEN

Vágd ki a szuper társasjátékot és válassz, hogy nyálkaember lesz az avagy Axel. Mérkőzz meg a barátoddal – vajon ki fog győzni? (MacDonald's, kidmenü papír dobozán)

Szóval Bajor Imre, Korda Gyuri bácsi vagy Alföldi Róbert. De ki az az Axel?

Tisztelt Olvasóink!

Lapunk előző számában nyereményjátékot hirdettünk az UFI-ra decemberben előfizetők számára. Az akció keretében, a Vox Nova kiadó kiadványait sorsoltuk ki.

A szerencsés nyertesek: Weckermann Béla, Budapest; Tulok András, Budaörs; Szöllösi Erzsébet, Tömörd

A nyerteseket postán értesítjük. Gratulálunk! A játék folytatódik, a januárban előfizetők között is értékes ajándékokat sorsolunk ki!

„F” mint függetlenség

Ez a szép szó arról a hírről jutott eszembe, hogy a mostani koalíció által néhány éve eladott gáz-üzletágot a német vevő kitermelési jogokra cserélné az oroszokkal. Ezáltal „a magyar gáztarifa megállapítása kikerülhet a nemzeti hatáskörből, ráadásul a Gazprom bármikor bevetheti az energiafegyvert” (hvg.hu, 2006. december 23.). Ami tényleg veszélyes, hiszen a kormány rég túladdott már a magyar szénfűtésű erőművek többségén is. Eladnák vagy bérbeadnák továbbá az autópályákat és a vasút privatizálásán is törnek a fejüket. Pedig aki közszolgálati monopóliumot árusít, kiszolgáltatja az országot a vásárló kénye-kedvének. Mert ki fogja megversenyeztetni az autópályák üzemeltetőit? Ki fog íziben másik autópályát vagy vasutat építeni, ha a meglévők gazdája mondjuk évente másfélszeresére emeli a díjat?

(Zárójel: nem mindig volt ez így, sőt. Magyarországon a kiegyezés korában az új, tehát kockázatos és nagy tőkeigényű szolgáltatások magánberuházásban valósultak meg. Ezeket, ha sikerültek, megvásárolta a köz. Így jött létre a pesti lóvasút két társaság versenyében, amelyek később saját kockázatukra döntöttek a villamosítás mellett. Így épült a pesti Andrássy út – nem csak a házak, az út is. Így keletkezett a magyar vasút a XIX. század második felében. Amikor a szolgáltatás bevált és további fejlődése már a méretgazdaságosságon múltott – nos, ekkor átvette az állam vagy az önkormányzat. Zárójel bezárva.)

Igen, manapság itthon zárójelbe került a klasszikus piacgazdaság, helyette a szocializmus nagybani kiürítése dívik. Ha a vevő külföldi állami konzern, az se baj. Ha a Gazprom és a Ruhrgas? Hogy mindez súlyos nemzetbiztonsági kockázatot jelent? Nem törődünk vele, ahogy az EU-csatlakozásunk idején sem törődött azzal jóformán senki, hogy az EU törvénykezésének elsőbbsége megkérdőjelezi a magyar szuverenitást. Kit érdekel itt a nemzetbiztonság? Ki foglalkozik a nemzeti érdekekkel? Mondhatni, pátoszos és keserű szavak, de – a mezőgazdaságot kivéve – ma tényleg nem történik semmi a tőkefölénnyel és vas-tag korrupciós költségvetéssel ideérkező nyugati vállalatokkal versenyző hazai vállalkozók érdekében. A kis- és középvállalkozások legalább fele a csóstitül a nyakába szakadt multikkal küzd. Az Európai Unió ugyanis – amint a két balkáni ország minapi beléptetése kapcsán napnál is világosabb – egyszerűen piacot és politikai befolyást vásárol a bővítéssel, méghozzá olcsón: a Gyurcsány-kormány 8000 milliárd forintnyi, hét év alatt lehívható segítségről hozsannázik, bár tudnia kell, hogy a nemzeti keretből eddig egyetlen tagország sem volt képes 70%-nál többet igénybe venni. Ez pedig legföljebb 5600 milliárd, amiből lejön hét évi tagdíjunk, azaz legalább 1500 milliárd forint. Marad 4100 milliárd, hét évre elosztva. Ez csak a kedves olvasónak sok: a koalíció hozzávetőlegesen ennyit tapsolt el az előző négy év alatt, amint azt az államháztartás adósságának növekedése mutatja.

Függetlenség? Néha úgy tűnik, hogy már a szókezdő „F” betű sem biztos. – PÁKOZDI IMRE

↑ ROMÁNAI, BULGÁRIA a hónap nyertesei

Alig két és fél évvel azután, hogy Magyarország betette a lábát az Európai Unió előszobájába, újabb vendégek érkeztek a házibuliba: Románia és Bulgária. És ahogy az a házibulikban történni szokott, a frissen érkezők nem örülnek a még frissebb jövevényeknek. Ez derül ki a TV2 Naplójának nem reprezentatív szavazásából is. A tévéző telefonszavazópolgárok 65 és fél százaléka nem örül annak, hogy Bulgária és Románia is megérkezett a házibuliba. Persze, már ezt is megszokhattuk. Abban az országban, ahol a társadalom nacionalizmusa saját nemzettársai ellen irányul (lásd december 5.), a fenti eredményen egyáltalán nem csodálkozunk. Sőt pozitív jelként foghatjuk fel: van 34 és fél százaléknyi honfitárs, aki örül annak, hogy a magyar-román határon mostantól elég a személyi igazolvány is.

↓ FŐVÁROSI KÖZGYŰLÉS a hónap vesztese

Nem várt rossz eredményt hozott a Fővárosi Közgyűlésben is a kormánypártok számára a tavalyi önkormányzati választás. A fővárosi grémiumban mindössze egy fős többsége van az MSZP–SZDSZ koalíciónak. Az egy fő, az bizony egy fő. Bármikor bármelyik kormánypárti városatyánál beüthet a krach hasmenés vagy egyéb más irányú elfoglaltság képében. És akkor ott a hoppá, hogy nincs többség. Ezért azt a páratlanul demokratikus és a jogállamiság kereteit messzemenőkéig betartó határozatot hozta az egy fős többség, hogy a jelentős kérdések egy általa létrehozott bizottságban dölnék majd el, ahol természetesen a koalíciónak három fős többsége van. Mindezzel egyetemben a ballib várospolitikusok úgy gondolták, ha már nincs is hatásköre a Közgyűlésnek, minek minden hónapban ülésezni, elég azt kéthavonta megtenni.

A large crowd of people is gathered at night, holding the European Union flag and the Romanian flag. The EU flag is blue with twelve yellow stars, and the Romanian flag is red, yellow, and blue. The crowd is dense, and the scene is illuminated by artificial lights.

Nyomunkban a kárpáti hiúz

Románia idei csatlakozásával immár a kárpáti hiúz is az uniós állatkert lakója. Ugyan három évvel korábban taggá vált egykori szovjet légertársaihoz képest egyelőre kisebb termetű és a bundája is kicsit koszos, de az étvágya nőttön nő és kicsattanó erőben van. Legalább háromszor akkorát ugrik, mint régi jóbarátja, a mostanában igencsak betegeskedő pannon puma.

Persze meg lehet sértődni, és sá-pítózni is lehet a román EU-csatlakozás miatt, meg kifogásolni, hogy Magyarország és Románia között nem három évnyi a fejlettségbeli különbség, és különben is, még mindig bocskorban és Daciában járnak. Mindez azonban rajtunk kívül senkit nem érdekel – a román-bolgár bővítés nyilvánvalóan politikai jellegű döntés eredménye volt –, ráadásul a dolgok is változóban vannak délkeleti szomszédunknál, s ha túlzottan ragaszkodunk régi sztereotípiáinkhoz, akár meglepetés is érhet bennünket. Persze, a lemaradás papíron is óriási, az országban sok helyütt ázsiai viszonyokkal találkozunk az ember, és az sem lehet véletlen, hogy a Borat kazahsztáni jeleneit is egy havasalföldi faluban forgatták. Iszonyatos a korrupció, az olasz munkakultúra a románhoz képest skandináviai hatékonyságú, a balkáni

szervezetlenség és fejletlenség pedig gyakran fakaszt mosolyra. A román demográfiai helyzet a hazainál is katasztrofálisabb, az össznépeség 1989 óta csaknem másfélmillió fővel zuhant. Sokan menekülnek a szegénységből, a munkaképes lakosság egyhatoda – a becslések szerint kb. kétmillió ember – külföldön keresi meg a család mindennapi betevőjét, elsősorban a dél-európai latin országokban. (Beszédes tény, hogy a bukaresti sajtó értesülései szerint Spanyolországban és Olaszországban is az év első újszülöttje román volt.) A megkésett és frusztrált nemzetépítés hevében Románia az elmúlt kilencven évben alapvetően többszöri nekifutásra is képtelen volt egy rendszeren működő állam megszervezésére. A rendszerváltás utáni Magyarországon tehát nem minden alapot nélkülözött az a regionális és nemzetpolitikai koncepció, amely a huszadik század ma-

gyar szempontból orbitális szívásainak tendenciáit kívánta korrigálni a Kárpát-medencében, kihasználva a (feltételezett) mentális és a valós gazdasági fejlettségbeli előnyöket.

GAZDASÁGI BOOM, ÖZÖNLŐ TŐKE

Most azonban lassan erodálódni látszanak azok a gazdasági alapok, amelyek eddig Magyarország számára előnyt biztosítottak (a tudati és kulturális alapokról jobb nem is beszélünk), az integrációs előny pedig immár végképp a múlté. Míg Magyarországon az euró bevezetésének dátuma egyre inkább a messzeség homályába vész, s a legtöbb előrejelzés szerint 2015 utánra tehető, addig a román célkitűzés az euró 2012-es bevezetése. Figyelembe véve a román gazdaság 7-8% körüli éves növekedési ütemét, a GDP-hez viszonyított 30% körüli államadóságot, a költségvetési hiány tartósan

Új év, új identitás

Nem akarsz többet hallani négyes metróról és tizennegyedik havi nyugdíjról? Szeretnéd, ha nemzeti valutádat előbb váltaná az euró, mint az albán leket? Elegend van a még mindig terjedő munkásörfingszagból, a hatvan éve reformálók szakértelméből és Aczél Endre bevörösödött orrából? Sírva fakadsz a kádárista szavazóknak udvarló Fidesz-politikusok szánavalmas vergődése láttán? Zavar, hogy a magyar állam egy oszlásban lévő tetemre kezd hasonlítani, amin külföldön leginkább röhögnek, amikor épp nem rugdossák?

Vess véget szenvedéseidnek! Új év, új identitás! Az UFI szerkesztősége és Románia Kormánya között aláírt megállapodás értelmében lapunk tanfolyamot indít, melynek elvégzésével román állampolgárságot nyerhet

mindaz, aki beleunt már a hungarolúzerkedésbe, s végre egy sikeres csapathoz kíván tartozni. Amit kíná-lunk: 1 db épelméjű miniszterelnök; garantáltan korrupt, ám nemzeti küldetéstudattal rendelkező politikai elit; mélyről indult, de gyors ütemben felzárkózó gazdaság; külpolitikai sikerek (különösen kéjes élvezetet nyújt Magyarország rendszeres megruházása); a reggeli ébredés traumáját nem súlyosbítja Orosz József vagy Havas Henrik társasága; a rádióállomások teljes mértékben bochkorgábor- és borosla-josmentesítettek; a kereskedelmi tévécsatornák nem a Halálos Fegyver I-et adják vasárnapi szuperfilmként; s végül, még a Duna-delta lepratelepe is más megvilágításba kerül a kálvin téri aluljáró homelesztábora fényében. Gyurcsány Ferenc kívánságának megfelelően és az uniós csatlakozás után Szlovákiába menekült magyar cégek tapasztalatai alapján igény szerint szívesen működünk közre vállalkozások

Romániába településében. A tanfolyamot kitűnő eredménnyel zárók – bónuszként – nyolcvankilenc év várakozás után Erdélyt is jogosan magukénak érezhetik.

Várjuk mindazok jelentkezését, akik már nem tartják kielégítőnek Avar János és Bolgár György fletocentrikus világgképét, de akik ennek ellenére nem akarnak több petíciót, aláírásgyűjtést és népszavazást arról, hogy jobban éljenek-e a nagybetűs emberek. Várunk mindenkit, aki már eleget ázott az állig érő kádárista lábvízben és most már egy kicsit kimászna belőle megnézni, hogy a többiek hol tartanak.

A románok például öreg Daciájukból pár év alatt nyugati kocsikba szálltak, és tövig nyomták a gázpedált. Még nem előzték meg széthullóban lévő velorexünket, de már kitétek az indexet. Ha így folytatjuk, nem kell nekivetköznünk a majdani román–magyar szerelmi aktushoz. Elég lesz térdre ereszkednünk. – B. H.

3% alatti mértékét, a célkitűzés nem is tűnik légből kapottnak. Az inflációs mutató is folyamatos csökkenő tendenciát jelez és 2012-re nemzetközi előrejelzések szerint is elérheti a konvergencia-kritériumokban megkövetelt mértékét. A 16%-os egykulcsos adórendszer 2005-ös bevezetése óta a román gazdaságba valósággal ömlik a külföldi működő tőke. Míg 2006-ban a Magyarországra 3 milliárd USD közvetlen tőkebefektetés érkezett, addig a Romániába áramló működő tőke 9,4 milliárd USD-t tett ki, amivel a kelet-közép európai térségben az első helyen áll. Természetesen a magas növekedési ütemének és a beáramló működő tőke számbavételekor nem szabad elfelejtenünk az alacsony bázist, valamint a privatizáció megkérdőjelezését. Jelenleg a vásárlóerő paritás szerint számított egy főre jutó GDP Romániában az EU27 átlagának 32%-a, a magyarországinak mintegy fele. Ugyanakkor az éves gazdasági növekedés tekintetében az EU-n belül Romániát csak a három balti állam előzi meg 10% fölötti növekedési ütemmel. A munkaképes lakosság külföldre menekülésének nem elhanyagolható hazai hatása is van: a hazautalások éves szinten több mint 4 milliárd eurót tesznek ki, a munkanélküliség pedig Európában nagyon alacsonynak tekinthető, öt százalék körüli. A hazautalt pénzek építőipari és ingatlanpiaci boomot eredményeztek: az ingatlanárak megközelítik, néhol meghaladják a magyarországiakat, nagy a kereslet az újonnan épülő lakások iránt. (Az erősen provinciális Dés belvárosában például budapesti ingatlanárakról számolt be forrásunk, Kolozsváron pedig már egy romos tömbházlakásnak is köztudottan csillagászati az értéke.) Az elkövetkező hét évre vonatkozóan körülbelül húszmilliárd euró uniós támogatás lehívására jogosult Románia, de az erre való felkészültséget illetően megoszlanak a vélemények. Egyik sem megy olyan messzire, mint Bajnai Gor-

Fotó: Stockxchng

A jövőbe tekintenek

don, aki szerint Magyarország a támogatások legalább 95 százalékát le fogja tudni hívni, de Bukarestben is elhangzanak 80-90 százalék körüli túlzások. Figyelembe véve, hogy az EU eddigi történetében erre egyik ország sem volt képes, a reális lehívási arány 50 százalék körülire jósolható.

LESZÁMOLNI AZ ILLÚZIÓKKAL

Pár hónapja a Gandul című román lap diadalittasan jelentette, hogy számításai szerint az egy főre jutó nemzeti össztermék tekintetében Románia öt éven belül beéri Magyarországot. Ez persze finoman szólva is igen ambíciózus elképzelés, de a két ország gazdasági folyamatainak irányát és dinamikáját összehasonlítva, Románia tényleg felzárkózhat Magyarországmögé, sőt akár le is körözheti. Tariceanu miniszterelnök minapi nyilatkozatában azt mondta, hogy 20 évre és politikai stabilitásra van szükségük ahhoz, hogy utolérjék az EU többi tagállamát. Ahogyan ma állnak a dolgok, szinte biztos, hogy az első nyakon csípett tagállam Magyarország lesz. Ki gondolta volna ezt 2002-ben, amikor

hazánk gazdasági mutatói még Szlovéniáéval versengtek, és joggal bíztunk az euró 2007-es bevezetésében? Azóta délnyugati szomszédunknál már euróval fizetnek, mi pedig teljesítményünk alapján a 2004-ben csatlakozott országok közül az utolsó helyek egyikén állunk.

Nem lehet nem észrevenni, hogy Romániának az euroatlanti integrációs célkitűzéseit teljesítéséhez jóval kevesebb időre és áldozatra volt szüksége, mint a többi NATO-hoz és EU-hoz nemrég csatlakozó országnak, köztük Magyarországnak. Hogy ez minek köszönhető? Vajon a jól és megfelelő időpontban megválasztott szövetségi politikának, a legendásan dörsölt diplomáciának, vagy netalán a valós teljesítménynek? Mindezek messzire vezető és elemzésre méltó kérdések; azonban ha belegondolunk, néhány évvel ezelőtt Románia EU-csatlakozásáról még pejoratív értelemben folyt a diskurzus, és lesajnáló mosoly kísérte. Az is igaz, hogy a mai Európai Unió már közel sem olyan, mint amilyenek mi, magyarok gondoltuk a kilencvenes évek elején. Ahogyan sokan gondolták azt, hogy egy uniós tagországban rendőrök nem verhetnek büntetlenül békés járókelőket, úgy például általános meggyőződés volt az is, hogy a román csatlakozási feltételek között szerepelni fog az ott élő magyarság jogainak tiszteletben tartása (ez utóbbiról I. keretes írásunkat).

Lassan le kell számolnunk illúzióinkkal. Ahogyan hatvanhárom év után a magyar labdarugó válogatott is – a történelemben először – kikapott a románától, úgy azoknak az időknek is vége, amikor Magyarország gazdasági fejlettségét és integrációs előnyét kihasználva manőverezhetett, például a státusz törvény ügyében. Azonban az mégsem tenne jót maradék nemzeti önértékünknek, ha pár év múlva Romániába utazván Ártádnál első dolgunk lenne forintunkat euróra váltani!

– SZ. I. L, BENKŐ LEVENTE

Polgárjogi küzdelmek az erdélyi magyar oktatásért

Rés a pajzson

Az önálló erdélyi magyar nyelvű felsőoktatás megteremtéséért folytatott küzdelem évtizedek óta tart Romániában. Az 1948-as párizsi béke óta eltelt időszakban leginkább csak visszafelé forgott az idő és a fejlődés kereke.

Az elmúlt egy évben újra előtérbe került a kérdés, főleg a kolozsvári Babes-Bolyai Egyetemen működő Bolyai Kezdeményező Bizottságnak (BKB) köszönhetően. Hantz Péter, Kovács Lehel és társaik a média figyelmét felkeltő akciókkal küzdenek a kétnyelvűség minimális programjáért, és ezzel talán át tudják törni a román nacionalizmus pajzsát. 1948-ban még teljes spektrumú felsőoktatással rendelkezett az erdélyi magyarság, volt műszaki és agrár-felsőoktatás, volt egy önálló Bolyai Egyetem. A párizsi béke után elkezdődött a romániai magyar felsőoktatási rendszer szétverése. 1959-ben szüntették meg

az önálló Bolyait; 1962-ben tették vegyes tannyelvűvé a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetemet. A mérnökképzést még az ötvenes években megszüntették, a művészképzés sorsát pedig 1976-ban pecsételték meg. A nacionalista román politikai és akadémiai vezetés 1989 után megpróbálta konzerválni az 1989 előtti állapotokat, és elejét vették annak a törekvésnek, hogy döntéshozási joggal rendelkező, magyar tannyelvű struktúrákat hozzanak létre, amelyek politikai széljárástól függetlenül biztosíthatnak volna az anyanyelvi felsőoktatáshoz való jogot az erdélyi magyarság számára. Romániában ma a magyar lakosság

aránya 6,6 százalék, addig a romániai felsőoktatásban mindössze 4,4 százalék a magyar nemzetiségű hallgatók aránya, és mindössze 1,6 százalék azon hallgatók aránya a romániai felsőoktatásban, akik magyar nyelven tanulhatnak. Az erdélyi magyarság 500 ezer aláírással bizonyította a kilencvenes évek közepén, hogy óhajtja a magyar felsőoktatás önállósulását. Hantz Péter szerint a Babes-Bolyai magyar oktatóinak körülbelül 80 százaléka támogatja nyíltan a magyar karok létrehozását, és 10 százalékra tehető azon oktatók aránya akik azért nem vállalják a nyílt támogatást mert meg vannak félemlítve. Jelenleg román dékánok, román vezetők állnak a karok élén, akik magyarul sem tudnak, nem is ismerik a magyar közösség gondjait.

Az önálló magyar egyetem ellenzői azt állítják, hogy a karokra nem lesz pénz, mert az alacsonyabb diáklétszám miatt a magyar tagozat életképtelen lenne. Ez a BKB szerint azért nem igaz, mert az RMDSZ kiharcolt egy kettes szorzót a magyar felsőoktatásnak. Ezzel már életképesek lennének a karok, de a rendkívül alacsony

Már megint 23 millió románozunk?

Mielőtt Románia és Bulgária EU-tag lett, minden korábban csatlakozó tagállamnak döntenie kellett: megnyitja-e munkaerő-piacát vagy sem. Magyarországon a románellenességet választási csodafegyverként kezelő MSZP most visszafogta magát: a kormány némely szakmát megnyitott a román (és bolgár) munkavállalók előtt, másokat pedig nem. Az elsőként megszólaló SZDSZ kapott az alkalmon, hogy az elvszerű liberális párt képében tetszelegjen, nagy zajjal követelte a munkaerőpiac tel-

jes megnyitását. A Fidesz viszont hallgatott, aztán pedig sajnos meg is szólalt. December végén, karácsony előtt narancsék kifogásolták, hogy a kormány túlságosan engedékeny volt, kevesebb szakmát kellett volna megnyitni. Apró szépséghiba, hogy a kabinet előterjesztését nem sokkal korábban az Országgyűlés illetékes bizottságában a Fidesz is megszavazta. Az álkeménykedéssel a pártnak sikerült méretes öngólt ragasztania a saját kapujába. Nem kedves botladozással összehozott hibáról van szó, hanem hatalmas, a jobb felső pi-

pába kapásból bevágott bombalövésről. Tudniillik Romániából munkát vállalni döntően az erdélyi magyarok és a csángók jönnek hozzánk, nekik sokkal egyszerűbb a boldogulás nyilvánvaló nyelvi-kulturális okok miatt. Ők viszont minden korlátozás ellenére is jönnek, egy esetleges teljes nyitás pusztán annyit jelentene, hogy az építőiparban, az egészségügyben és a szezonális mezőgazdasági munkák területén el lehetne indulni a fekete munkavállalás kifehéritése felé. Az sem mellékes kérdés, hogy ha Magyarország részlegesen zár Románia és Bulgária irányában, akkor mi alapján követeli saját állampolgárainak a korlátlan

romániai egyetemi fejkvótának rövid időn belül növekednie kell, a gazdasági fejlődés és az EU csatlakozás hatására. A Babes–Bolyai fejlesztési stratégiájában modern, európai és multikulturális intézményként határozza meg önmagát, a BKB szerint viszont minden tekintetben román intézmény képét mutatja, amely a magyar nemzetiségűek számára mélyen megalázó. Miközben az erdélyi települések bejáratánál, valamint a pályaudvarokon immár magyarul is hirdetik a helységek nevét, az egyetem falairól hiányoznak a magyar nyelvű feliratok, a rektori hivatal folyosóján csakis az egykori román rektorok arcképei vannak elhelyezve, és a magyar nyelv nem egyenrangú a románnal az intézményen belül: nem fogadnak el magyarul megírt kérvényeket sem.

A BKB az önálló egyetem felé vezető hosszú út egyik állomásaként már 2005 májusában fellépett a valódi egyetemi kétnyelvűségért. Bár 2005 júliusában egy rektori rendelet bevezette a kétnyelvűséget, amit az év őszeig technikai rendelkezések is követtek, egy egész éven keresztül nem történt

semmi a rendelet végrehajtásáért. A BKB 2006. november 19-i határidővel újfent követelte a végrehajtást, mire a rektor azt közölte, hogy a román törvények alapján nem lehet teljesíteni a korábbi határozatot. November 22-én Hantz Péter magyar nyelvű feliratokat helyezett el az egyetemen, amit a biztonszági személyzet és a portás fizikai erőszakkal akart megakadályozni. A kirakott feliratokat, rektori utasításra, még aznap eltávolították és összetörték. A táblaügy óta felbolydult a helyi és a nemzetközi közvélemény. November 27-én az egyetemi szenátus kizárta Hantz Pétert és Kovács Lehelét a tanári karból, mivel szerintük a két oktató „uszított, és rontotta az egyetem arcukat, illetve jó hírnevét”. Pár napra rá az egyetem 140 magyar oktatója tiltakozott a döntés ellen, és az egyetem két magyar rektorhelyettese, a Hantzék módszereivel egyébként egyet nem értő Salat Levente és Nagy László is lemondtak pozícióikról, így tiltakozva a jogellenes kizárás ellen. A magyar, a román és az európai parlament egyes képviselői, a Magyar Rektori Konferencia, is tiltakoztak a dön-

tés ellen. Az oktatók mellett mind az öt magyar parlamenti párt kiállt egy közös közleményben. Nicolae Bocsan rektor azóta rendszeresen hazug és vagdalkozó közleményeket bocsát ki, melyekben szakmai eredménytelenséggel vádol meg mindenkit (köztük a nemzetközi tudományos folyóiratokban számos közleménnyel rendelkező Hantz Péter fizikust is), aki szembehelezkedik az ő álláspontjával. A kizárt oktatók bíróságra vitték az ügyet, miközben fenn akarják tartani a hazai és nemzetközi közvélemény érdeklődését.

A helyzet megoldásában Románia uniós csatlakozása sem segít. Hantz Péter szerint az Európai Uniónak és valamilyen szinten az ENSZ-nek is az az érdeke, hogy csend legyen. Ha úgy lesz csend, hogy az erdélyi magyaroknak semmi joga nem lesz, akkor nekik úgy is jó. Ha úgy lesz csend, hogy lesz székely területi autonómia, lesz Bolyai Egyetem, akkor nekik az is jó. Vagyis harcolni kell a kisebbségi jogokért. Az európai történelem azt mutatja, hogy sehol nem adták ingyen ezeket a jogokat.

– R. G.

munkavállalás lehetőségét a régi EU-tagállamok területén?

Szakmailag tévedni persze emberi dolog, csakhogy az MSZP 2002 tavaszán és 2004 őszén a határon túli magyarok ellen folytatott undorító és rasszista kampánya után a kérdésnek morális vetülete is van. Ez utóbbi összefüggés nem olyan bonyolult: a teljes nyitáshoz képest bármilyen korlátozást előíró álláspont utólag legitimálja a kétszer egymás után eljátszott huszonhárommilliórománoszt, a rendszerváltás utáni politikatörténet egyik legundorítóbb és legdemagógabb húzását. Ráadásul a kádári bendősoviniszták elismerő, kőbányaisorszagú bőföggése reményé-

ben lejtett táncmutatvány még opportunizmusnak is kirívó ostobaság. Egyrészt ennek a kétes performansznak a tizennegyedik havi nyugdíjra szerelt hangváltozata már 2006 tavaszán sem jött be, másrészt szinte hallani Lendvai Ildikó fülbemászó hangját, amint elcsicsergi: immár a Fidesz is bevallja, hogy jogos volt az MSZP aggodalma mind a státusztörvény, mind pedig a kettős állampolgárság ügyében. Ráadásul a Fidesz akkor műveli mindezt, amikor egyesek lázálomszerű képzelgéseire ellenére közel-távol nincsenek választások a láthatáron, azaz még a „cél szentesíti az eszközt” alapon sem lehet megindokolni a korlátozó álláspontot.

Liam Fox, a brit konzervatívok árnyék-hadügyminisztere nemrég egy hazai rendezvényen kérdésre válaszolva azt mondta: a Tory-k nagy árat fizettek azért, mert szilárd elvi politikálás helyett megpróbáltak Tony Blairrebbnek lenni Tony Blairnél. Nehéz nem észrevenni az összefüggést: ha valaki egységes nemzetben gondolkodik – márpedig a Fidesz esetében az egyik alapmítosz épp a határon átvelő nemzetegyesítés –, akkor más álláspont egyszerűen nem létezik, mint hogy a határon túli magyarok szabadon jöhessenek hozzánk tanulni és dolgozni. Egyszerűen azért, mert magyarok. Vagy ha jobban tetszik: mert ez a szabadpiac.

– MEZDRA ANDRÁS

Chilében is kísérletező „chicagói fiúk”

Pinochet öröksége

Chilében a tavaly decemberben elhunyt Pinochet tábornok örökségéről folynak a viták. A nemrég megválasztott elnöknek, Michelle Bachelet-nek valahogy kezelnie kell azt a problémahalmazt, amit a neoliberális közgazdászok és a politizáló katonák furcsa párosa hagyott az országra. Számunkra is tanulságos, mi lesz abból, ha reformfüggő „szakemberek” kezdik el a hatékonyság nevében buherálni egy ország egészségügyét.

A baloldali veszélytől 1973. szeptember 11-én puccsal megszabaduló Pinochet diktatúrája idején nyugodtan nekiláthatott második számú feladatának: a dél-amerikai államot évtizedek óta sújtó gazdasági válságjelenségek leküzdéséhez. Megoldást kellett találni az 1973-ban 342 százalékos inflációra, a külső eladósodottságra és a gyakorlatilag nem létező devizataralék hiányára. Augusto Pinochet ezért Latin-Amerika egyik legtekingintélyesebb, a Santiagói Katolikus egyetemén végzett fiatal közgazdászt, Sergio de Castrót bízta meg a helyzet rendezésével, aki valósággal istenítette egykori tanárát, Milton Friedmant, a Chicagói Egyetem közgazdászát.

A tavaly november közepén elhunyt Milton Friedman, amerikai közgazdász 1976-ban kapta a közgazdasági Nobel-díjat, akit az osztrák Friedrich von Hayekkel együtt a neoliberalizmus atyjának tartanak. Nagyon sokat bírálták, amiért 1975-ben az ún. chicagói fiúk meghívására a chilei diktatúra gazdasági válságának rendezésére a dél-amerikai országba utazott, hogy előadásorozatot tartson a gazdaság működéséről. (A chicagói fiúk elnevezés a chicagói egyetemen posztgraduális képzést kapott, mintegy 20 tekintélyes chilei közgazdászra utal.) Márciusban még a diktátorral is találkozott, és nem sokkal

Elment egy igazi neoliberális

előtte jelentették be a sokkterápia bevezetését. Ennek során 20 százalékkal csökkentették az állami kiadásokat, elbocsátották a közalkalmazottak 30 százalékát, megemelték a forgalmi adókat, kiárúsították az állami cégeket. A középosztály szenvedte meg leginkább a durva beavatkozást, és a gazdasági okok miatt sokan menekültek az öngyilkosságba. Mivel Chile előnytelen (jórészt a réz kitermelésére alapuló) gazdasági szerkezete miatt még kiszolgáltatottabb helyzetbe került, számítani lehetett rá, hogy adott esetben egy világgazdasági válság kilátástalan helyzetbe taszítja az országot. A sokkra nem kellett sokáig várni, az 1980-as válságot követően. Pinochet gazdasági tanácsadói visszafogták a tempóból, és lassúbb reformokra váltottak.

A sokkterápia egyáltalán nem kímélte a magasan képzett értelmiséget és szakértelmiséget sem: az infláció csökkent ugyan, de a munkanélküliség megugrott, és ennek enyhítésére időszakos munkahelyeket hoztak létre: a mérnökök, építészek vagy műszaki szakemberek, stb. is csak úgy tudták fenntartani magukat, hogy utcát söpörtek, és közterületeket szépítgettek, felidézve ezzel a 70 évvel ezelőtti nagy világválság idejének nemcsak Chilében szomorú emlékeit. Pinochet rendeletileg vezette be a chilei egészségügyi reformot is 1980-ban, amely már bevezetése pillanatában a lakosság akkori anyagi helyzetéhez mérte és rögzítette az egészségügyi szolgáltatásokat. Pinochet ezzel tönkretette a térség legjobban működő, és az addig minden állampolgárra kiterjedő egészségügyi rendszerét. Mindenki a saját jövedelme szerint részesült az ellátásokból, és számos ellentmondás alakult ki, amelyek között az a legszembetűnőbb, hogy a magas jövedelműek alacsony – 7 százalékos – hozzájárulásukkal szinte luxusellátáshoz jutottak. A chilei egészségügyi reformot elemző egyik tanulmány többek között meg is állapította, hogy az új modell a lakosság anyagi helyzete szerint darabolta szét a rendszert, és a kezeléseért fizetendő kötelező részleges hozzájárulás nagy teher a betegek számára. 2003 óta a rendszer hibáinak elemzése után úgy döntöttek, hogy több súlyos betegség esetén minden chileit azonos feltételekkel kezelnek, és senkinek sem kell többet fizetnie, mint amennyi családjának egyhavi jövedelme.

Pinochet tavaly december közepi halála után kiderült, hogy hiába „mentette meg” országát a római történelmet és annak első diktátorát csodáló egykori tábornok: a gazdaság működik ugyan, de az ország végletes megosztottsága megmaradt, ráadásul új veszélyek leselkednek a latin-amerikai mintaországnak tekintett Chilére.

– SOBIESKI TAMÁS

Kiotó kevés lesz?

Dacára annak, hogy 2005. február 16-án végre életbe lépett a Kiotói Jegyzőkönyv, senki nem dőlhet hátra úgy, mint aki jól végezte dolgát. Földanyánk és az emberiség problémái ettől nem oldódnak meg. Plusz a fejlődő társadalmak is szeretnék sokat „fogyasztani”, meg is tesznek mindent ennek érdekében.

Az 1997-ben elfogadott, nyolc-évi kemény küzdelem után tavaly életbe lépett egyezményhez eddig 141 ország csatlakozott. Vállalták, hogy az évtized végére 5,2%-kal csökkentik széndioxid kibocsátásukat az 1990-es szinthez képest. Ki kell emelni, hogy a kommunista rendszer összeomlása után vegetáló, mára újra jelentős világpolitikai tényezővé vált Oroszország is ratifikálta a tervezetet, pedig ha az USA-nak állítólagos gazdasági hátrányt okoz, akkor az oroszoknak is. Sem Ausztrália, sem az Egyesült Államok nem „írta alá a papírt”, holott utóbbi a felmelegedést okozó gázok közel 30%-ért felel. Ez hatalmas részarány, óriási felelősség a kiotói vitából öt éve kihátráló amerikai kormány vállán. A világ legnagyobb hatalma dollár-milliárdokra és munkahelyek megszüntetésére hivatkozik, miközben szembe fordul több mint száz állam jobbító szándékával. Ám az EU jó és követendő példát mutat az átlagosan nyolc százalékos vállalásával, hazánk 2002-ben fogadta el a csatlakozási javaslatot, amely 6%-os széndioxid-csökkentést irányoz

az 1985–87-es bázisévhez képest. Elinult a kibocsátási kvóták kereskedelme is: ha egy erőmű csökkenti a káros anyagok kibocsátását, a feleslegessé vált kvótát eladhatja más vállalatoknak. (Hogyhogy nem, Ferenc egyik érdekessége, a Motim Rt. jelenleg üzemem kívül lévő kazánjaira kapott kvótát. Szakértők szerint ez a döntés évente százmillió forintot is hozhat a szaktőzsdén.)

Nem szabad megfeledkezni a rohamosan fejlődő Indiáról és Kínáról sem, hiszen utóbbi évi 8-10%-os GDP-növekedést produkál, étvágya csillapíthatatlan a Föld erőforrásaira. És bizony az 1,3 milliárd kínai legalább fele az elkövetkező ötven évben a rollerről átvált autóra, ami újabb terheket jelent az elszennyezett természeti környezet és légkör haragjával szembesülő utókorunk. Annak ellenére, hogy a Kínai gazdaság „dübörög”, és becslések szerint 25 év múlva beéri az USA-t, önmérsékletet gyakorol, érzi felelősségét.

Nagy kérdés: a „papír” megoldja-e helyzetet, amit csak a nagyvállalatok által pénzelt kutatók nem neveznek kritikusként. Nyilvánvaló, ha az emberi-

ség nem tesz valamit az örökös szerzési vágyával, ha csak a gazdasági növekedés kizárólagossága határozza meg a döntéseket mind helyi, mind a globális térben, csúf világ következik. Ezt támasztja alá az úgynevezett Stern-jelentés is: 700 oldalon taglalja, mi történik, ha a légkör 2-3 fokkal fölmelegszik (a szélsőséges időjárást már Európa is nyögi). A brit Nicholas Stern közgazdász szerint ötven éven belül 200 millió ember lesz végleges lakhelyhagyással fenyegetett. A sarkvidék jége – háromszor gyorsabban olvad, mint korábban hitték – megemeli az óceánok vizét, négy milliárd négyzetkilométer tengerpart (Tokió, Miami, New York, a Csendes-óceán számos szigete) kerül víz alá. Innen 300 millió ember indul meg a kontinens belseje felé, akiknek lakhatás, munkahely és élelem kell majd. Ezt tovább gondolva senkinek ne legyen kétsége: ez szociális és társadalmi katasztrófához vezet. A legnagyobb kérdés, hogy mi a megoldás, van-e lehetőség tiszta lappal kezdeni. Hiszen nem állnak le az erőművek. A vállalatok, amíg tehetik, inkább szennyeznek a környezetet, mint drágán fejlesszenek (ma akkor versenyképes egy ország, ha a vérszegény munkás-érdekvédelem mellett lazák a környezetvédelmi szabályok is). És a sok százmillió ember sem ül majd buszra vagy kerékpárra, nem fogja vissza a pazarlást, mert a saját kényelme érdekli, a jövő mindig csak a holnapot jelenti.

– G. R.

Fotó: Stock.xchng

Bajban a magyar felsőoktatás

Tájkép reform után

Nem csináltunk semmit négy évig! – hóbörgött a főbősme az őszödi szado-mazo fesztiválon. De még ekkor is hazudott. Az általa hiányolt nagy reformokból egy ugyanis már az előző ciklusban elindult, méghozzá olyan lendülettel, hogy azt látva még Batu reformkán is megnyalta volna pusztításban megfáradt véres ujjait. A magyar felsőoktatás pedig soha nem látott válságba jutott.

Persze mindez kívülről nézve nem túl feltűnő: a szép nagy épületek még állnak, kapuikon ki-bejárnak a fiatalok, akik néhány év bohóckodás után még szép pecsétet papírt is kapnak – persze nem fognak sokra menni vele, de ez legyen az ő bajuk. Már csak azért is érdemes azonban körbenézni a felsőoktatás háza táján, mert itt megláthatjuk, hova vezet az, ha néhány reformviszketegségben szenvedő „messiás” hatalomra jutva megpróbálja a gyakorlatba ültetni saját rögeszméit.

MINDEN ÚT BOLOGNÁBA

Magyar Bálintot, a 2002–2006 közötti oktatási minisztert annak idején

szanaszét szívathatták a szociológia szakon, mert (második) miniszterkedése alatt egyik fő törekvése az volt, hogy bosszút álljon egykori elnyomóin. A felsőoktatási átalakításokat pofátlan módon az 1999-es ún. Bolognai Nyilatkozatra hivatkozva hajtották végre, amely egy mindössze 100 soros EU-s közhelygyűjtemény. Ebben a kétciklusú képzés megemlékezésén túl semmi nem szerepel abból, amivel Magyarék „csatlakozás az európai felsőoktatási térséghez” jelszó alatt büntettek mindenkit, akit értek. Szó nincs itt EU-s elvárásokról: az egész hóbelevanc mögött csupán egy szűk SZDSZ-közeli oktatási lobbycsoport áll.

Az Oktatási Minisztérium (OM) három úton kezdett neki elképzelései megvalósításához. Egyrészt, az új felsőoktatási törvény kidolgozása kapcsán vicces álvi-tát folytattak (lásd UFI 2004. febr., nov.), majd a törvény 2005-ös elfogadása után az Alkotmánybírósággal folytatták a pingpongot (a meccs még most is tart). Másrészt suba alatt kiadott kormány- és miniszteri rendeletekkel lényegében bevezették a legnagyobb horderejű változásokat, például az eddigi szakok nagy többségének megszüntetését.

Harmadrészt következetes aprómunkával nekiláttak a felsőoktatási intézmények ellehetetlenítéséhez s az ellenállás letöréséhez. 2002-ben, a száznapos ámokfutás során az oktatók is 50%-os béremelést kaptak, de ennek nagy részét az intézményeknek maguknak kellett kigazdálkodniuk, így az iskolák gyors tartalékfelélésbe kezdtek. 2003-at követően a felsőoktatás támogatása fokozatosan csökkent – ezt ugyan az OM tagadja, mivel a vonatkozó költségvetési fősorokban volt némi névleges emelkedés, de ezt az infláció és a sokmilliárdos évközi elvonások elvitték. Így aztán már 2005-ben – a gyurcsányi elkúrás fénykorában – 4,3%-os leépítés volt a felsőoktatásban, több mint 2300 státusz szűnt meg. Mivel az elbocsátás réme mindenkit fenyeget, a reformok kapcsán az oktatók többsége a „lapítsunk, mint szar a fűben” taktikát választotta, s tüntetés, nyílt szervezkedés csak elvétve akadt. A hallgatók pedig nem törődtek az egésszel, hiszen a változások csak a következő évfolyamokat érintik. Az OM pedig sikeresen megnyerte magának legveszélyesebb potenciális ellenfeleit: Magyar egy hűszárvágással nagyjából a duplájára emeltette a rektorok fizetését (így egy mezei rektor ma havi 1–2 milliót keres), s láss csodát: a Rektori Konferencia – amely az egyetemeket lenne hivatott képviselni az OM hülyeségeivel szemben – azóta a reformok leglelkesebb hívévé vált.

Számszak

– Az 1937-38-as tanévben kis házáinkban 1724 egyetemi és főiskolai oktató tanított összesen 11747 hallgatót (arányuk 1:6,8 volt). Az '50-es években jelentős, de arányos növekedés történt: 1960–61-ben már 5635 oktató, s 44558 diák koptatta a folyosók követét (1:7,9). 1980-81-ben 13890/101166 (1:7,2), 1990-91-ben pedig 17302/102387 (1:5,9) volt az arány. A rendszerváltást követően a hallgatói létszám fokozatosan hatalmasra duzzadt, amit az oktatók száma nem követett: 2000-01-ben már 295040 diákot okított a 22873-as tanerő (1:12,9), 2005-06-ban pedig 380632 diákra 23188 oktató jutott (1:16,4). Vagyis 1990 óta az egy oktatóra jutó hallgatók száma csaknem megháromszorozódott. (Forrás: Statisztikai tájékoztató. Felsőoktatás 2005/2006. Bp., OKM, 2006.)

– 1990-ben a GDP 0,81%-át fordítottuk felsőoktatásra, 1994-re ez 1,08%-ra nőtt; 1998-ban az arány 0,91%-ra esett vissza, 2002-re 1,04%-ra emelkedett, 2005-re pedig 0,99-ra csökkent. (Forrás: Oktatás-statisztikai évkönyv 2005/2006. Bp., OKM, 2006.) Találós kérdés: vajon mely ciklusokban adták Kovács Pisti szakállas barátai az oktatási minisztert?

– A felsőoktatáson való spórolás kiolvasható a 2007-es költségvetésből is: bár a felsőoktatás támogatása 172-ről 184 milliárd forintra, 7%-kal nő, ez reálértéken további csökkenést jelent: az inflációt ugyanis 6,2%-ra tervezik, de ennél éppen azon termékek (elsősorban az energiahordozók) ára emelkedik jobban, amelyeket az intézmények kénytelenek mindenképpen beszerezni.

– S. E.

Egy mai fiatal a felsőoktatási reformmal először az új érettségi révén találkozott. A csúnya, gonosz felvételik eltöröltettek, s helyette az új, kétes értékű matúra határozza meg – egy tökéletesen átláthatatlan szisztéma alapján –, hogy ki kerül be egy adott szakra. (Egy egész lapszám kevés lenne az új rendszer gyalázására, így ettől itt inkább eltekintünk, annyit azonban megfogadunk: ha bárki mutat egy olyan egyetemi embert, aki szerint az újonnan érettségizettek felkészültebbek, okosabbak vagy értelmesebbek, mint a régiek, akkor egy egész hónapon át Horn Gábor hátát fogjuk vakargatni.) Ráadásul – az ismert botrányokon túl – a kétszintes izét még a saját logikájuk szerint is elkúrták, mivel egy évvel korábban vezették be, mint a bolognai rendszert, így van most egy olyan évfolyam, amely már az új szisztémában érettségizett, de még a régi egyetemi rendszerben tanult.

BALFÉK ÖTLETEK

Az első felsőoktatási szint, amelybe a delikvenssek beléphetnek, a felsőfokú alapképzés, magyarul BA. Egyelőre ez a szint az, amelyről konkrét – s igen lesújtó – tapasztalatok vannak. Az alapvető elképzelés szerint a 3 éves BA szinten gyakorlatorientált képzésnek kell folynia, melynek teljesítésével a hallgató piacképes diplomát szerez. Az elméletet az ezt követő mesterképzésben kell elsajátítani. Ez persze pedagógiai nonszensz; talán az ötlet kiagyalói szélsőmarxista korokban túl sokat olvastak a dolgok feje tetejéről talpára állításáról, csak azóta a sorrendet elfelejtették. Emellett számos szakon a „gyakorlatorientált” szó értelmezhetetlen: ilyen lényegében az összes bölcsész- és művészsak, de sok természettudományos és egyéb képzés is – képzeljünk csak magunk elé egy boldog történészt vagy elméleti fizikust, aki BA diplomáját lobogtatva büszkén megy az állásinterjúra.

A legsúlyosabb gond a BA képzésben, hogy a hagyományos – sok eset-

ben több száz éve működő – szakok többségét az OM egy tollvonással megszüntette, s összevonta őket tökéletesen értelmetlen gigaszakokká. „Filozófia szak” például nincs többé Magyarországon: helyette ún. „szabad bölcsészet” alapszakra mehetünk, amibe beletartozik az eddigi filozófia mellett a kommunikáció, az esztétika, a filmelmélet és a művészettörténet is. E szakterületek ún. szakirányként választhatók, de ehhez el kell végezni egy csomó közös – és teljesen értelmetlen – tanegységet, a szakspecifikus kurzusok rovására. Ha bárki felmerülne, hogy van értelme egy filozófia és egy kommunikáció iránt érdeklődő hallgatót közös képzésbe kényszeríteni, az képzelje el Láncki András és Havas Henriket egy iskolapadban. Ugyanígy, egy alapszakba zsúfolódott pl. a mongol és az újjörög, az élelmiszer- és a kertészmérnök. Márpedig ez hungarikum, ilyen hülye rendszer sehol a világon nincs.

Ami a képzések tartalmát illeti, egyszerre jellemző a közös, ún. vattatanegységek nagy súlya, illetve a szakirányos kurzusok irreálisan magas követelményrendszere. Hogy létjogosultságukat bizonyítsák, a képzési terveket kidolgozó oktatók igyekeztek minden elképzelhető és elképzelhetetlen órát belesűríteni a BA programokba, mivel így volt növelhető az egy oktatóra jutó óraszám (s ezzel csökkenthető az elbocsátás esélye). Emellett, az új rendszer lényegi eleme, hogy megszűnik az egyetemi és főiskolai képzés kettőssége, s egy adott szakterületen az első három évben az érintett egyetemek és főiskolák azonos képzést nyújtanak. A konkrét tantervek kidolgozásában az egyes területeken a jóval erősebb egyetemi lobbik akarata érvényesült, s eredendően magasabb követelményeiket rákényszerítették a főiskolákra. Ezzel viszont az MA szint kiüresedett: mivel az eddigi 4–5 éves egyetemi képzés tartalmát az intézmények belezsúfolták a 3 éves BA-be, egyelőre senkinek fogalma sincs,

→ folytatás

hogyan mi a fészkes fenét fog tanítani a mesterszinten.

Miközben sikerült lefektetni egy észszerűtlen, életidegen és merev struktúra alapjait, az intézményekben eluralkodott a káosz. Az egyetemeken még a kreditrendszer 2002-es kötelező bevezetését sem heverték ki teljesen – a korábbi, „nem kredites” diákok jelentős része még mindig benn van a rendszerben –, s most rájuk szabadult egy új évfolyam, akikre vonatkozóan a szabályok még nem tisztázottak. Miközben a diákok a tanulmányi osztályok előtti folyosókon hóbörögnek, az oktatók már évek óta nem szakmájukkal foglalkoznak, hanem szakalapítási kérelmeket, tervezeteket és jelentéseket írogatnak. Mindez csak akkor érné meg, ha az új rendszer jobb lenne, mint az eddigi – de az OM kivételével ilyen senki sem állít. Ráadásul a reform egyik fő hívószava, az átjárhatóság sem valósult meg: EU-s egyeztetés híján az egész mese maradt csupán.

Az MA szintről nincs mit írni, hiszen ilyen egyelőre nem létezik. A kétciklusú képzést úgy vezették be, hogy a második

ciklus programjai nincsenek akkreditálva, tehát a mostani elsőévesek nem tudhatják, hogy három év múlva hol folytathatják tanulmányaikat. Mindenesetre emiatt csak 35%-uknak kell aggódniuk – a BA-ról ugyanis csak ennyien mehetnek tovább az MA szintre, a többinek kalap, kabát, munkaerőpiac.

FERGETEGES KILÁTÁSOK

Amire a közutálatnak örvendő Magyar helyett Hillel Isztván lett az új miniszter, a tárcához pedig hozzácsapták a kultúra dolgait, a rendszer lényegében készen állt. Ő egyik első intézkedéseként bejelentette a tandíj (OM-ül: fer) bevezetését. A bennünk lakó szociális demagógot ezúttal elnyomjuk, de azért érdemes felhívni a figyelmet pár dologra. Először is, a tandíj nagyjából mindenhol ugyanannyi lesz, vagyis egy leendő közgazdász és énektanár bukszájából az egyetem ugyanannyi pénzt vesz ki, ami elég furcsa. Másrészt, a legjobb 15% tandíjmentességet kaphat, de hogy minnek a 15%-a (egyetem, szak, évfolyam?), az nem tisztázott. Az ötlet a „buta gazdag

diák – tehetséges szegény diák” kettős-ségének közhelyére épül, noha aki tanított valaha, tudja, hogy a jó tanulók többsége a stabil anyagi háttérű családokból kerül ki, míg bukdácsolni azok szoktak, akiket szüleik nem támogatnak, s akik kénytelenek a tanulás mellett dolgozni. Vagyis a rendszer az amúgy is meglévő kontraszelekciót erősíti tovább. Harmadrészt, az OM szerint a tandíj nem része a megszorító csomagnak, mivel a befolyt összeg az intézményekhez kerül, nem az államkasszába. Valójában azonban a fer arra szolgál, hogy részben betömje vele a csökkenő állami támogatás miatt az iskolák büdzséjében keletkező lyukakat. Az intézményeknek három év múlva sem lesz több pénzük, az állam viszont megtakarítja a fejlesztéseket. S a zűrzavart tápláló intézkedések is tovább folytatódnak: 2007-től átrendezik az egyes szakok hallgatóinak részarányát, újra módosítják a felvételi rendszert, s bonyolítják az akkreditációs eljárást is.

Ceterum censeo: Gyurcsány, takarodj.

– SALGÓI ERNŐ
HIRDETÉS

Internetezhatsz
mással is...

ingyenes
internetszolgáltatás
az indextől

indexet

www.net.index.hu

„Itt van a város, vagyunk lakói”

Budapest, a lények városa

Hiperaktív közéletünk eseményei közepette egész elsikkadt az őszi helyhatósági választások eredménye. Ha épp nem Új Honfoglalásról van szó, akkor bátor rendőrök prémiumáról folyik parázs vita, pedig mind a fővárosban, mind a kerületekben újabb 4 éves ciklus kezdődött.

Ha körbenézünk a világváros panorámáján, folyamatos változást tapasztalunk. Lelassult a szuburbiát elárasztók tömege, már nem népszerűek a lakóparki lyukak, immár az élhető méretű lakásoké a főszerep, lehanyaglott az évekig-üresen-álló-irodaház-építési boom, helyette jön az évekig-üresen-álló-felhőkarcoló-építési boom. Egész városrészekre kiterjedő fejlesztési koncepciók persze nincsenek, valószínűleg továbbra is csak beteg dinoszauruszként az események után kullogó várospolitikát láthatunk majd. Mindenki mindenről beszél, hol a városi parkok, hol a tömegközlekedés, megint mások az ellátórendszerek felől közelítik meg Székesfővárosunkat, pedig a lényeg, hölgyeim és uraim, kedves barátaim: a városlakó.

A városlakó nem csak elszenvedője a legkülönbözőbb problémáknak, hanem valahol a forrása is. A második világegés előtt még egy meghatározó többség vá-

roslakó volt az akkori értelemben, mind a polgárság, a kispolgárok, vagy a melósok tudtak élni a város nyújtotta lehetőségekkel, városalkotóként élték mindennapjaikat. A bűdös nagy szocializmusban azonban betelepítettek rengeteg vidéki embert is, akik azóta sem tudtak integrálódni, a munkásság és a kispolgárok nagy részét pedig atomizálták, talán az értelmiség az a réteg, akik, köszönhetően a szégyellnivalóan erős polgári gyökereknek, a legkisebb amortizálódási rátával élték túl a fene progresszív gulyás-reform-szocialista-eladósodást.

A rendszerváltás óta a helyzet nem sokat javult, az ezredforduló utáni világtrend nehezen ágyazódik be a városba. A városlakó hatalmas helyzeti előnye a kapcsolatokban rejlik, akár munka, akár magánéleti tevékenységeit nézzük. A sűrű városi tér magában hordozza a legkülönbözőbb kapcsolati hálókat kialakulásának esélyét, ezzel azonban a

mi fővárosunk lakóinak nagy része nem él. Továbbra is magányosan tengeti életét, a kisemberek szocializációja nem változott a politikai rendszerrel. Magányában bosszankodik, és küzd a túlélésért, nem ismerve fel, hogy lehetne érdekérvényesítő potenciálja, ha csoportba verődve követelné igazát (lásd: 100 ember is tarthat alkotmányozó népgyűlést, ha elég elszánt!). Frusztrált, mert túlságosan ki van téve a feje fölött zajló folyamatoknak, és ilyen emberek százezrei róják naponta az utcákat, egymásra ragasztva az agresszió, a fásultság, és bosszúság baktériumait (a betegség tünetei: lökdösődés, felesleges dudálás, sorba nem állás).

A várost a lakói tudják messze leghatékonyabban alakítani, a lakói azonban csak akkor veszik kezükbe a saját életüket, ha erre a városi tér és intézményrendszer iszonyatosan ösztönzőleg hat. Változás, csak az hozhat, ha a sokszor egész dicséretes munkát végző civil csoportokat bevonja a helyi politika a közeljövő alakításába. Sok ember elfordult a politikától, azonban civil csoportokat látva már nem pártpolitikára, inkább közügyekre gondol. Ez persze köszönhető annak is, hogy a civil csoportok általában egy konkrét szakpolitikai téma alakítói szeretnének lenni (fenntarthatóság, esélyegyenlőség, közlekedés-politika, stb...), és mint ilyen aktorok, sokkal konkrétabb ügyeket szolgálnak, mint-hogy náci jellemp-e egy madár, és meddig díszpolgár még Jóska. – SVEN

Fotó: Stockxchng

Vitatott lét, bizonytalan jövő

Új főtitkár az ENSZ élén

„Az Önök jelenléte a bizonyítéka annak, hogy az ENSZ igenis élő szervezet, amely emberek millióinak adhat reményt szerte a világon” – jelentette ki újságírók népes hada előtt kinevezési ceremóniáján Ban Ki Moon újdonsült ENSZ-főtitkár. A külügyminiszteri széket maga mögött hagyó dél-koreai politikus felemás örökséget vesz át a 10 évig regnáló Kofi Annantól.

Az ENSZ világban betöltött, vagy betölteni kívánt szerepét sokféle kifejezéssel illetik az elítélő „sóhivatal” kifejezéstől az idealisztikus „világkormányig”. Túlzás lenne a világ konfliktusainak megoldatlanságát csupán az ENSZ tétlenségének betudni, mivel a világpolitikai folyamatok elsősorban még mindig az egyes államok döntéseitől függnék. Ugyanakkor tény, hogy a világszervezet számos alkalommal óriási lehetőséget szalasztott el, hogy igazolja saját létét.

Magától az ENSZ-főtitkártól nem igazán várható el a nemzetközi válságok önálló megoldása, hiszen az alapkormány szerint csak felhatalmazás bir-

tokában cselekedhet. Igaz, javaslatokkal önállóan is élhet. A viszonylagos kötött kéz nem jelenti azt, hogy a New Yorkban székelő szervezet első embere időnként ne „piszkálna oda” a nagyhatalmaknak, ha éppen az „élő lelkiismeret” szerepét szeretné betölteni. Többek között ezért a nagyobb országok, különösképp a Biztonsági Tanács állandó tagjai inkább csak egy egyensúlyozó hivatalnokot, nem pedig egy újabb hatalmi pólust szeretnének látni a főtitkári székekben.

Az Egyesült Államok viszonyulása az 1945-ös alapítástól kezdve meghatározó volt a világszervezet életében. Truman elnök, aki az Egyesült Államok

részéről szignálta az alapítóokmányt, feltétlen híve volt a béke letéteményesének álmódott ENSZ-nek. Nem véletlen, hogy a leköszönő Kofi Annan az említett elnök könyvtárában mondta el leköszönő beszédét. Ebben élesen bírálta az USA egyoldalú külpolitikáját, amely többek között polgárháborúhoz vezetett Irakban. A polgárháború szó használata Irak kapcsán már önmagában is elegendő lenne a kiátkozáshoz, de a Nobel-békedíjas Annan és a konzervatívok uralta Fehér Ház viszonya már az ezt megelőző években sem volt felhőtlen.

A ghánai születésű, a ranglétra minden fokát megjárt ENSZ-bürokrata kétségkívül vegyes bizonyítvánnyal hagyja maga mögött a főtitkári széket. Bár a reformok szükségességét fennhangoztatta, regnálásának 10 éve alatt nem sikerült olyan tervezetet előterjesztenie, amely egyöntetű támogatásra lelt volna. Gyakran szemére vetik a „Olajat Élelmiszerét Program” körüli korrupciós ügyeket is; e Szaddam Husszein rendszerével kialakított program pénzügyi felügyeletét hogy, hogy nem az a svájci bank kapta, amelynél saját fia is dolgozott. Ennél is nyomasztóbb azonban a boszniai és ruandai népirtások árnyéka, amelyek

idején Annan magas rangú, békefenntartásért felelős beosztott volt a világ-szervezetnél. Az említett legújabb kori rémtettek mind a mai napig az ENSZ cselekvésképtelenségét hangsúlyozók számára adnak érveket. És valóban, Srebrenicában, avagy a milliónyi tuszi legyilkolásakor a kéksapkások hallgató tag tétlenséggel szemlélték az eseményeket. Tegyük hozzá, a tragédia megakadályozásához a nagyhatalmak ébersége és némi szándék is kellett volna.

Részint az iménti kudarcok miatt Annan az utóbbi években igyekezett érvényt szerezni a „védelemhez való jognak”, amely a tétlenségért nagymértékben felelős, a „belügyekbe való be nem avatkozás” elvét váltaná fel. Ennek értelmében, szigorúan a Biztonsági Tanács döntése nyomán jogszerűen lehetne megelőző csapást mérni a világ forrongó pontjain. A megelőző beavatkozás ENSZ által gyakorolt jövőbeni módja ugyanakkor egyelőre kidolgozatlan. Hátránya lenne, hogy önös értelmezésekre adhatna lehetőséget, amint az iraki háború és a tömegpusztító fegyverek viszonylatában is láthatuk.

A leköszönő főtitkár sikereként értékelhető, hogy napirenden tartotta a katasztrófa előtt álló Afrika helyzetét, nem egy esetben személyes meggyőzőerejével kiharcolva a segélyek mértékének emelését. Az AIDS elleni egységes fellépés szükségessége is a 90-es években érte el a világ közvéleményének in-

gerküszöbét. Hogy ezen túl ténylegesen mit sikerült elérni ezen a két téren, ugyancsak az ENSZ-kudarcok kategóriájába tartozik.

Az újonnan kinevezett főtitkár elődjéhez hasonlóan jelentős tapasztalattal bír a világ szervezetben, hiszen a dél-koreai diplomácia kötelékében, külügyminiszteri kinevezését megelőzően, zömében ENSZ-szel kapcsolatos kérdé-

Gyökeres szervezeti átalakulások nélkül ugyanis az ENSZ aligha kerülhet ki meghasonlott szerepéből

sekkel foglalkozott. A kevésbé erélyes, ám jó vezető hírében álló Ban Ki Moon januári hivatalba lépését követően olyan kérdések révén esik át a tűzkeresztségen, mint a szudáni válság, az iráni atomprogram ügye, vagy az örök fejtörést okozó közel-keleti békefolya-

mat, kiegészülve az iraki háború okozta káosszal.

Ban Ki Moonnak eredményeket kell felmutatnia, nem konfrontálódva az Egyesült Államokkal, egyúttal teret kell engednie azon országoknak, akik nagyobb beleszólást követelnek a szervezet döntéshozatalába. Gyökeres szervezeti átalakulások nélkül ugyanis az ENSZ aligha kerülhet ki meghasonlott szerepéből. Felépítése – mindenekelőtt a Biztonsági Tanácson keresztül – a második világháborút tükrözi. A világpolitika azonban jócskán meghaladta a második világgégés idejét, hiszen olyan regionális hatalmak, mint Brazília, Egyiptom, Japán, India egyre inkább helyet követelnek maguknak az asztalnál. S hogy szűkebb régióinkban maradjunk: aligha lehet 60 évnél fiatalabb érveket felhozni arra, hogy Franciaország miért tagja a Biztonsági Tanácsnak, s Németország miért nem?

Az ENSZ-nek minden eddiginél összetettebb válsághelyzetekre kell választ találnia úgy, hogy közben saját szerepét is újrafarmálja. Ezenkívben, miképp eddig is, saját létét is igazolnia kell. Ezen a ponton nem látszik még, hogy a szervezet visszaminősül egyfajta nemzetközi fórummá, vagy megerősödve a világpolitika leginkább elfogadott, érdemi békefenntartó potenciállal is rendelkező szereplőjévé válik. Egy dolog bizonyos; sorsa elsősorban továbbra is az őt alkotó 192 tagállam kezében van. – DÖMÖTÖR CSABA

HIRDETÉS

Ágykeretek felnőtteknek...

... gyerekeknek ...

Szép bútorok fából.

www.czotter.hu

Czotter Faipari Kft. Gyál, Szent István u. 16. Tel.: 06-29/341-434

Fotó: UFI/Archív

Beszélgetés Pozsonyi Ádám íróval, a DÜSZ alelnökével

Már megint ott ül egy hülye

Most csak a liberalizmus ellen lehet lázadni, állítja Pozsonyi Ádám, író, a Magyar Demokrata publicistája, a Hogyan pukasszunk liberálisokat? című könyv szerzője. A Gecizők, majd a Tekintetes Úr zenekar frontembere úri allűrökkel közlekedik a világban, miközben punknak nevezi magát. Munkásságát 1994-ig a baloldalon is elismerték, de azóta már valamiért nem díjazták művészetét.

UFI: *Hogy illeszted össze a konzervativizmust a punkkal?*

Pozsonyi Ádám: Ad egy, legyen szabad megjegyezni, hogy ellentétben a felvezető szöveg hamis állításával, nem tartom magam punknak. Önök, kedves UFI magazin, kerek tíz esztendővel le vannak maradva a munkásságom terén. Az ember harminc felett ugyebár nemigen tartja magát semmi effélének. No, de haladjunk tovább. Mit értünk konzervativizmus és mit értünk punk alatt? Ha a punk egy hajviseletet, zenei stílust, jelszavakat jelent..

UFI: *A punk a fennálló rendszer megkérdőjelezése.*

P. Á.: A most fennálló rendszer nem konzervatív.

UFI: *A Fideszt is megkérdőjelezted?*

P. Á.: Azt is. Mint köztudott, én a királyság híve vagyok. A Fidesz az egy vizesnyolcas, lábvíz, kisebbik rossz.

UFI: *Jellemzőbb rád a kommunistaellenesség?*

P. Á.: Mindenfajta baloldallelenség.

UFI: *Családi tragédia miatt?*

P. Á.: Családi része is van – apám öcsét elvitték Szibériába –, de nem ez a meghatározó. Ezek filozófiai mélységek. A baloldali eszmeiség igazából egy betegség. Nincs jobboldal, hanem van a normális és a baloldali. A baloldal arról szól, hogy mindent kiforgatni, mindent a feje tetejére állítani, mindent fordítottnak nézni. Ez a baloldaliság. Eleve, ha megnézzük, az egyenlősdi. Egyenlőség nincs. Az egyik hülye, a másiknak kicsit több az esze, egyik alacsony, másik magas, ez fiatal, az öreg. Nem lehetséges egyenlőség. Kettő: ha úgymond egyenlőség van, akkor mi a büdös franc legyen az életcélom? Akármennyit melózik, ugyanannyira lesznek egyenlő, mint az aki nem csinál semmit? A baloldaliság a vi-

lág történelemben mindig a csúrhét, a selejtet felemeli – ezt nevezhetjük akár demokráciának, akár kommunizmusnak – és alulra teszi a szellemi elitet. Egy olyan világban, ahol a darabszám dönt, ott a tudásnak nem lehet esélye. Hülyéből több van, mint az értelmiségből. Magyarországon a nemességet kiirtották, és ami megmaradt az a polgárság, akinek meg elvették a vagyonát. Jelenleg van egy féligpolgári, féligvállalkozói réteg, amelyik el akar érni valamit az életben és őket nyomják le, a csúrhét pedig támogatják. Na, hát ez a bajom a baloldali eszmékkel.

UFI: *Egyszer azt nyilatkoztad, hogy azért lesz a punknak mindig létjogosultsága, mert az emberek hülyék. Mindenki hülye?*

P. Á.: Nem mindenki, csak 95 százalék.

UFI: *Miért hülyék az emberek?*

P. Á.: Nem hülyék? A világot mindig a nagy számok törvénye alapján kell figyelni. Amiből sok van, az silány. A mennyiség és a minőség fordítottan arányos. Ezt tudjuk. Teszem azt, ha a punkról beszélgetünk. Amikor még csak három, négy, öt punkegyüttes volt, akkor ez ritkaság számba ment. Apait-anyait kihozták, megmutatták a világnak. Akkor még ez kunszt volt, ezért pofon járt, meg börtön.

UFI: *A CPg-re gondolsz?*

P. Á.: Többek között. Most nagyon sok punkegyüttes alakul, sok gyerek csinál kiabálós számokat. Most már semmi tétje nincs. Be kell fejezni, abbahagyni!

UFI: *Tele vannak a terek 14-15 éves csíkoszoknis lánykakkal, akik azt mondják magukra, hogy punkok.*

P. Á.: Ők kis kurvák és nem azt teszik, ami a dolguk volna.

UFI: *A Punkportálon azt írják rólad, hogy Pozsonyi Ádám a magyar punk élet egyik legvitatottabb egyénisége. Hogyan lehet egy punk vitatott? Az a lényege, hogy ott vita van.*

P. Á.: Ezt maguk így gondolják, de ők nem így gondolják.

UFI: *Mert?*

P. Á.: Mert ők úgy gondolják, hogy az a jó, amivel nincsen probléma.

UFI: *Problémamentes punk?*

P. Á.: Igen, ők mindenkit be akarnak sorolni: ezt szereti, ez ellen van, ilyen haja van neki, olyan cipőfűzője,. Nincs veled gond. Nem össze-vissza, meg saját véleménye van.

UFI: *Egyenpunkok vannak?*

P. Á.: Egyenpunkok. Egyenvilág, egyengondolat, egyenlázadás. Lázadásipar.

UFI: *Mi ellen lehet lázadni most?*

P. Á.: A liberalizmus ellen.

UFI: *Az őszi tüntetések lázadások voltak?*

P. Á.: Az őszi események megítéléséhez még nem telt el annyi idő, hogy távlatilag lehessen kezelni azokat.

UFI: *De már írtál róla, tehát már volt véleményed.*

P. Á.: Úgy emlékszem, támogattam az őszi eseményeket.

UFI: *És feljelentetted magad a cikkben Gergényinél, hogy megölted egy liberális ismerősöd.*

P. Á.: Ezt írtam, de sajnos nem volt igaz.

UFI: *Tényleg összefirkáltatok a nyolcvanas években a rendőrség falát?*

P. Á.: Megtörtént, tanúk vannak rá. A XIV. kerületi kapitányság épületét firkáltuk össze.

UFI: *Mit írtatok fel?*

P. Á.: „Rohadt, büdös kommunista banda, mikor leszték végre felakasztva”, és egy-két Kisangyal szöveget: „Bárcsak háború lenne már!”

UFI: *Most ősszel bejöttek a Tekintetes Úr nevű együttesed dalszövegei: „Zsandárt a közterekre, kalodát és bitót, botozással teremtünk majd európer nivót!”*

P. Á.: Bejöttek a szövegeim. Igazából vatesz vagyok.

UFI: *A háború bejött.*

P. Á.: De csak kicsit. Sajnos.

UFI: *Nagyobb háborút szeretnél?*

P. Á.: Vártam azt, hogy valami történik. Ez piskóta volt.

UFI: *A pálya széléről kiabálsz.*

P. Á.: Tisztázzuk. A világtörténelemben a nagy mozgásokat a szellemi elit embe-

rei ötlötték ki, és az egyszerű ember hajtotta végre azokat. Ez mindig is így volt.

UFI: *Mi a jobb megoldás, belevetni magadat a közélet mély bugyraiba, véleményyt nyilvánítani, vagy kivonulni?*

P. Á.: Ez érdekes kérdés, a válasz megadásához kellő idő kell még.

UFI: *Miért beszélsz úgy, mint egy politikus?*

P. Á.: Részben politikus vagyok, mint köztudott: a DÜSZ, a Demokrácia Üldözöttjeinek Szövetségének vagyok az alelnöke.

UFI: *Erről még nem hallottunk.*

P. Á.: Elnöke: Bodnár József, az alapító, örökös és leválthatatlan. Ez egy politikai szervezet, '94 óta.

UFI: *Kétszemélyes?*

P. Á.: Eddig még igen. A tagtoborzás erőteljes mértékben folyik.

UFI: *Akkor ez olyan, mint a zacskóslábúak nevű szervezeted, amit 11 évesen alapítottál.*

P. Á.: Mindig szervező ember voltam. A Zacskóslábú csoportnak három tagja is volt. De mint mondtam, a DÜSZ-ben nem én vagyok az elnök.

UFI: *Mit csináltak a zacskóslábúak?*

P. Á.: A zacskóslábúak köztudottan zacskót húztak a lábukra. Abban jártak-keltek, öntudatosan viselkedtek és azt a benyomást keltették, hogy különbek mindenkinél.

UFI: *Tényleg zacskóban jártál?*

P. Á.: Sosem szégyelltem egyetlen mozgalomnak sem a jelképrendszerét, amiben részt vettem. Legalább negyed óráig hordtam, de azt önérzetesen.

UFI: *Mi lesz a Demokrácia Üldözöttjeinek Szövetségével?*

P. Á.: Támogatókat kellene szereznünk. Vannak olyan hírek, hogy Soros állítólag, azt mondják, majdnem ígért valamit, csak aztán a demokrácia hívei megfélemlítették.

UFI: *Régen, 15 éve még szerettek az SZDSZ-es körök.*

P. Á.: Így van.

UFI: *Ők közösisítették ki vagy te őket?*

P. Á.: Ők kezdték.

UFI: *Mi volt az első pofon?*

P. Á.: Amikor megmondták különböző boltokban, hogy nem árulják az újságot a Genyó Szívó Disztrólyt, vagy nem engedték, hogy fellépjünk a zenekarral, vagy nem köszöntek vissza.

UFI: *Vannak még SZDSZ-szavazó barátaid?*

P. Á.: Vannak.

UFI: *Mit szólnak a mostani írásaidhoz?*

P. Á.: Nem beszélünk róluk.

UFI: *Mi a terved a jövőben?*

P. Á.: A Demokrata tévéen lesz egy műsorom. Az lesz a címe, hogy Pellengér – egy liberálispukkasztó show.

UFI: *Azt beszélik a városban, hogy regényt írsz.*

P. Á.: Kettőt is. Az egyik a Keskeny Károly élete és kora, apokaliptikus, bohém regény. A másik egy punkregény. Sajnos elképesztő lusta vagyok, ezért lassan haladok.

UFI: *Mi volt a véleményed az évvégi bevásárlási örületről?*

P. Á.: Ha úgy tódulnak, hogy én nem arra megyek és nincsenek útban, akkor engem nem érdekel. Mindenki úgy cseszi el a saját életét, ahogy akarja. Mindenki akkora marha, ami neki jó. Csak hagyjanak békén. Ha négy fal között ülnének a hülyék, az nem volna baj, de sajnos nem ez a helyzet. Megyek a vilamoson és látom, hogy már megint ott ül egy hülye.

UFI: *Te nem vagy hülye?*

P. Á.: Úgy gondolom, hogy nem.

UFI: *Ki dönti el?*

P. Á.: Én. Állítólag jó az emberismertem.

– RAJCSÁNYI GELLÉRT,
SKRABSKI FRUZZSINA

(Pozsonyi Ádám eddig megjelent könyvei: A Lenin-szobor helyén bombatölcsér tátong - A magyar punk története; Hogyan pukkasszunk liberálisokat?; Még néhány ötlet a liberálisok pukkasztásához; Jönnek a kispolgárok. Megrendelhető: pozsonyiadam@freemail.hu)

Yo-hely

Bangkok szálló

Én azt mondom, Thaiföld, te azt mondog, i wanna fuck the ping-pong girls, én azt mondom, Bangkok, te azt mondog, felemás férfi magassarkú cipőben, én azt mondom, Pattaya, te azt mondog, wo können wir ficki-ficki? Pedig Thaiföld nagyon jó hely. Ha baj van, az inkább velünk van, embe-
rekkkel. De most nem rólunk lesz szó, hanem Thaiföldről. Pontosabban Bangkokról.

Annak idején a hetvenes években az Amerikából lelépett hippik fedezték fel maguknak Bangkokot, ahol olcsón lehetett élni, szívní és szeretni. Aztán jöttek az utazási irodák. Aztán ment, aki tudott. Miklós barátunk fél éve indult el. Fél év, nem nagy idő. Mégis, ezalatt a fél év alatt Miklós barátunk lemaradt egy TV-ostromról, egy tankos felvonulásról, a robbanásig feszült belpolitikai válságról. Vagy mégsem? Milyen ország Thaiföld? Milyen Bangkok nem turistaszemmel? Milyenek az emberek? Olvassanak tovább.

Bangkok, azaz Krung Thep – az Angyalok városa, ahogy a helyiek nevezik, ha el akarjátok képzelni, olyan, mint egy gigantikus józsefvárosi piac. Több értelemben is: már az első pillanatban meglepődöm, mennyire más

egy ilyen város, mint amit otthon megszoktunk. Bódésorok, utcai árusok, rengeteg autó és motor, éktelen zaj, nyüzsgés, láthatóan minden rendszer nélkül. Mint egy jól felépített, hatalmas zsidvásár. Itt nem a városban van a piac, hanem a piacban a város. Az emberek imádnak vásárolni, seftelni. Két fajta ember van, aki vesz, meg

Forrás: Stockxchng - Márvány Miklós

aki elad. Nem is lehet itt sok minden mást csinálni... ha az ember nem dolgozik, vagy tanul, fogja magát és elmegy vásárolni. Közgazdászok ezt jobban tudják... de szerintem itt is ez a gazdaság jó működésének a titka (no meg persze a turizmus), hihetetlen méretű belső piaci mozgás és forgalom van... Matolcsy tanár úr nagyon boldog lenne, ha ezt látná. Ami most a legjobban megy, az a mobiltelefon. Az embernek az az érzése, hogy egyik-másik arc kb. 3-4 hónapot éhezik hogy megvegyen egy olyan telefont, ami épp a kezében van. Van egy MBK nevű nagy bevásárlóközpont, a 4. emeletén, több ezer négyzetméteren csak telefonokat lehet kapni. Ha nincs ott 2 millió készülék, akkor egy sem. Persze az sajátomat is ott vettem.

KHAO SAN ROAD – AZAZ A HÁTIZSÁKOS TURISTÁK UTCÁJA

Ez az utca a turisták főutcája, hívhatjuk bazársornak is, vagy Váci utcának. Az utca két oldalán boltok. Ruhabolt, öltönybolt, ezüstbolt, utazási bolt, hamis CD bolt, biszbasz bolt, hamisító bolt és kávézó, ahol raszta hajú amerikai barnára sült szőke svéd csajokkal

kávét isznak, az olaszok képeslapot írnak a franciák meg üveges tekintettel még másnaposan Chang-sört isznak. Ravasz tekintetű thaiok vigyorogva ping-pong show-t és tuk-tukot kínálnak. Egyébként ami legjobban tetszik, az a módszer, ami a titkot ismerőket ingyen elsegíti erre a helyre. Most elárulom, ha arra járnátok. Ha az utolsó BTS (magasvasút) állomásnál a tuk-tukossal megbeszéled, hogy vigyen el egy Fashion Shop-ba, azért ő kap 10 liter benzin jutalékot, nézelődsz 10 percet, alkudozol egy öltönyre, majd kissé megsértődve eljössz, hogy nem adja fele annyiért, mint amennyiért egyébként is olcsó volna. Velem előfordult az is, többszöri látogatásom után, a boltvezető szokatlan szókimondással kérdezett rá, hogy mi most csak azért jöttünk, hogy ingyen utazzunk?

ENNI-INNI KELL

Talán még az evés olyan központi tevékenység, mint a seftelés. A nap bármely órájában, mindenhol azt látni, hogy a thaiok esznek és nem csak azért mert sokan vannak, hanem mert tényleg állandóan kajálnak. Utcán, otthon, munkahelyen, pult mögött, templomkertben, fa tetején.

Kajálni egyébként szinte mindenhol lehet. Az egyik és legalapvetőbb az utcán evés, nem kell tőle félni, nem lesz semmi bajod, de persze nem a higiénia csúcsa, mindenféle tengeri kaját, csirkét, disznót és marhát, valamint rengetegféle zöldséget esznek, nagyon csípősen vagy még ennél is csípősebben. Mint Ázsiában sok helyen, csak a gazdagoknak van konyhájuk, az emberek nagy része a városokban, az utcán eszik.

BKV (BANGKOKBAN KÖZLEKEDNI VIDÁMAN)

Hát nem irigylem a helyi Demoszktyt. A forgalom a mai állás szerint is elviselhetetlen, pár évvel ezelőtt meg egyenesen megoldhatatlan lehetett, ezért gyorsan építettek egy metrót, illetve két magasvasút-vonalat. Azóta is kb. ezek azok az eszközök, amikkel gyorsan és kényelmesen lehet nagy távokat megtenni.

Itt vannak mindjárt a buszok. Na ezeken máig nem sikerült kiigazodnom. A buszmegállóban maximum annyi van feltüntetve, hogy milyen számú busz fog itt megállni, de hogy hova megy és mikor, az a szerencse kérdése. Egységes 7-8 Bath-os jegyárak vannak, egy fémhengerben aprópénzt

csörgető kalauzkislány szedi a viteldíjat, a buszok pedig pontosan ugyanazok a járművek, amik a kb 30 éve forgatott James Bond filmben tűnnek fel. (Az aranypisztolyos férfi (The Man With The Golden Gun) – 1974 / Roger Moore), a padlózatuk frankón fából van, a fémalkatrészeket a festés tartja össze, ajtó, ablak nyitva, hatalmas zörögés, hajómotor a farban, sebessége alkalmazkodik az aktuális forgalomhoz, de mindezek ellenére, vagy mindezekkel együtt mókás cucc.

Taxiból óvatos becsléseim szerint is több százezer futkos az utcákon, iszonyat sokan vannak, mind ugyanaz a Toyota típus, borzasztó világoszöld, rózsaszín, lila és egyéb színekben pompázva. Az áruk viszont olcsó. Beüléskor 35 Bath az alapdíj (200 Ft) amiért ingyen mész 2 km-t, majd minden további km 4 Bath (22 Ft – vö. Budapesten ez 200 Ft körül van).

Ott van a tuk-tuk és a motoros taxi. Az előbbit nem nagyon mutatnám be, szerintem mindenki hallott róla, háromkerékű, tetővel fedett motoros jármű. Persze a helyi nevezetességnek számító tuktukos fiúk szeretnek mókázni is, bár az első kerék emeléses crossos indulást a rendőrök büntetik, azért tudnak egy-két meglepő figurát.

A mágnesvasút, a BTS kiépítettsége nem túl erős, a város meg elég nagy, észak-déli irányban nagy jelentősége van a vízi-közlekedésnek a Khao Praya folyón és a mellékfolyóin, a long tail boat-októl kezdve, sétahajókig és extrán fából kifaragott turistalehúzásokig mindenféle alkalmatossággal vágtnak az egyébként elég gyors sodrású folyón.

AZ EMBEREK

A thaiok alapból kedvesek, mosolygósak, szeretik a farangot, hosszútávon viszont néha már idegesítőek a buta/naiv dolgaikkal, és hát persze, hol nincsenek örültek. A thai toleráns népesség, amit az is jelez, mennyiféle devianciát eltérnek maguk körül. A thaiok imádják a nyugatot majmolni. Nyugati filmek, nyugati márkák, nyugati ruhák, nyugati autók (aki megteheti – jobb-kormányossal persze).

Olykor pénzt és egészséget sem kímélve. Például a légkondi. Elképesztő, amit ezek hűtés címén művelnek. Moziban, taxiban, étteremben, boltban, irodában, bevásárlóközpontokban... Olyan hidegre hűtik a mozikat, hogy képtelenség rövid ujjban végigülni egy filmet. A legutóbbin sikerült úgy átfagynom, hogy most Neocitrant meg Strepsilst zabálok. Aztán nagy betegsége

▶ folytatás

gemben próbáltam magyarázatot találni erre. A megfejtés szerint a léghondi is egyfajta presztízsdolog itt... amolyan státuszszimbólum. Vagyis minél inkább hűtesz, annál több pénzed van, ezért ha valahol jó hideg van, akkor az illetőnek biztos nincsenek anyagi gondjai, meg tudja fizetni az áramszámlát.

A másik mókás dolog, ahogy próbálják fehéríteni magukat. A fehérítőt tartalmazó naptejektől kezdve a mellbimbó-világosító krémen keresztül a különböző arcpakolásokig és maszkokig mindent bevetnek. A mi divatunkkal ellentétben náluk az az igazi gizda, akinek minél világosabb a bőre.

BULI

Mert ugye, hát nem ezért jövünk ide többek között? Bangkokban mindenféle szórakozást megtalál az ember. Sajnos, valami idióta rendelet szerint a diszkók, klubok hajnal 2-kor, pénteken

Jó helyek – jó kaják:

SUAM LUM NIGHT BAZAR: (Lumpini parknál, a hasonló nevű metróállomásnál, vagy 5 perc séta a BTS (magasvasút) Sala Daeng állomásától – sálak, selyemanyag, fa dísz tárgyak és konyhafelszerelések, ruhák, souvenir.

KHAOSAN ROAD: (15-ös vagy 47-es busz, illetve tuk-tuk vagy motor) a hamis cuccok lelőhelye: igazolványok, diplomák, márkás órák, Lacoste pólók, Louis Vítton táskák, Armani öltönyök.

KAJÁK: Tom Yam Kung (csípős-rákos leves, nagyon nagy kedvenc és igazi helyi kaja), Pad Thai (pirított téstás étel) Kaow Pad Kung (rákos-zöldséges rizs), Green Curry (csípős-currys szószban hús vagy rák, rizs körettel).

1-kor (!!!) bezárnak. Igen. Mondom bezárnak. Uff. A szórakozóhelyek többsége meg úgy néz ki, hogy mindenhol asztalok vannak. Belépünk, minket is elvezetnek egy asztalhoz, és hát az asztalok körül meg mellett lehet tánczni, de olyan, hogy tánctér, olyan nincs. Irto kedvesek egyébként... bemegy az ember WC-re, rögtön beállnak a háta mögé masszírozni. Talán nem volt szép, de úgy leugattam szegény kis thait, hogy eléggé megszeppent... azért a magyar ember még sincs hozzászokva, hogy bemegy a kocsmába a WC-be, és valaki odaáll a háta mögé masszírozni. A legrosszabb viszont az egész ismerkedős/bulizós témában a shemale dolog, számomra undorító és megszokhatatlan, egyszerűen ki kell fejlesztenem egy módszert a megkülönböztetésükre a túlélés érdekében. A haverommal pont azon röhögtünk, hogy akinek bajsa van az biztos lány, mert a ladyboyok igényesek. Brrrr!

A másik, nálunk kevésbé elterjedt partykellék a karaoke. Egyszerűen imádnak karakézni, énekelni, és erre elég sok lehetőségük is van, a legtöbb nagyobb bevásárlóközpontban is található karaoke, ami a szerényebb kivitelben egy sor üvegkalicka, benne 1–2 thai önjelölt művésszel, ahogy az épp futó slágereket ordítja, igazán mókás látvány.

LONG LIVE THE KING

Nem kell ahhoz moziba menni, hogy feltűnjön, itt mennyire szeretik a királyt. De ez kifejezetten tetszik: a moziból elkésni lehetetlen, kb fél órán keresztül mennek a reklámok meg a bemutatók. Egy-egy átfaradt éjszaka után általában

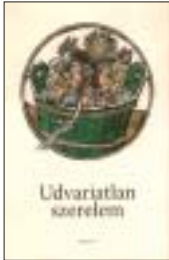

viszont – megfelelő pausaként is alkalmazva – arra riadok fel a reklámblokk okozta zsidbadtságából, hogy feláll körülöttem az egész nézőtér. Nem, még nem a filmnek van vége, el sem kezdődött, hanem a királyról, akit itt mindenki nagyon szeret és tisztel, vetítenek le egy európai (magyar) szemmel meglehetősen olcsónak és átlátszóan propagandisztikusnak tűnő kisfilmet, ahogy „not only passing by” hanem „He sees his people”. Ez az egész király-mánia – első látásra... na jó, még sokadikra is egy ordenáré nagy személyi kultusznak tűnik, főleg egy volt (?) komcsi országból ide tévedt ember számára. Ha kimegyek az utcára, kb. minden negyedik emberen egy feltűnően citromsárga póló van a zsebén a címerrel, és minden második ember karján narancsszínű plasztik-karkötő. Ez mind azt jelzi, hogy az illető mennyire szereti a királyt. Kicsit át kell tekerni itt az ember gondolkodását. Erre otthon a magam keresetlen módján erős cinizmussal reagálnék. Most meg mintha érteni vélném, hogy megy ez thaiéknál. Kicsit egyszerűbben gondolkodnak talán, kicsit romlatlanabban, kicsit naivabb is az egész, de őszintén odavannak a királyukért.

Mint jó stréber, persze én is beszereztem a fenti kellékekből, és a hatás sem maradt el. Ezekért az elismerő pillantásokért és mosolyokért érdemes volt idejönnöm. – MÁRVÁNY MIKLÓS

A középkori obszcén költészet eddigi legteljesebb antológiája

A második szint – elsőrangúan

A legendás, ezer s egy fordítónk által fordított udvari költészet mellett az irodalomértők serény és kisszámú hada számon tart egy olyat is, amelynek reprezentánsa a hazai közönség előtt jobb híján Villon volt, és olyan jelzőket bír, hogy obszcén, trágár, harsány, meg ilyenek.

A karácsony előtt megjelent antológia ebből a költészetből merit, és tár elénk egy terjedelmes, reprezentatív mintát. A válogatás első célja nem az volt, hogy a leg(ügymond)elfajzottabb tónusokat emelje ki ebből a szerkesztők által találón udvariatlannak nevezett poézisből, hiszen nyelvenként veszi sorra a középkori kánonból kimaradt, poétikai szintjét tekintve mégis jelentős műveket – az Udvariatlan szerelem megjelenése után (tehát alig néhány hete) mégis meg van fogva az, aki a középkor irodalmát zsebkendőért nyúlkozó, edzett érzelmvilágú dalnokok játéka próbálja látni. Az olyan tétel, hogy a prózairodalom Boccaccio-ja mellé költészeti párnak Villon állítható – mivel ezekben a hetekben adódott át a múltnak.

Tudták, jól tudták a valóságot eddig mindenféle tanszéki emberek, de ahhoz, hogy ők most fordítóként, szerkesztőként álljanak a „titkos tanok” nyilvánosságra kerülése mellé, kellett egy szándék, egy kiadó és persze némi pénz is. Ezt a Prae irodalmi folyóirat szerzői-szerkesztői gárdája adta – hadd ítéljünk meg a nevük mellé minimum egy kövér pirosponatot. Ez a munka törölmetszett kultúrmisszió volt, amit felkarolni éppen olyan korban karoltak föl, amikor az efféle felkarolások,

„ügyek” rendszerint elsikkadnak. (A pirosponthoz mellé aztán kívánczok a többi – ugyanők nemrég prae.hu címen az irodalomtól a zenén át a képzőművészeti rengeteg művészeti ágat érintő kritikai-kulturális portált indítottak – de ez talán majd legyen egy másik cikk témája.)

Az Udvariatlan szerelem fordítói a kortárs költészet legismertebbjei közül kerültek ki, a szerkesztői feladatokat végző urakat és hölgyeket, valamint a mecénásokat pedig már említettük. A szerzők? A szerzők a maguk korában és közegében viszonylagos ismertségre szert tett emberek (naná – ha egy ajtó bezárult az ilyen szókimondás előtt, nyomban három nyílt helyette), akik „felforgató” tevékenységüket úgy végezték, hogy mindközben mesterségbeli tudásukat semmiféle kétség nem érthette. És műveltségüket se.

Tájanként más és más számított obszcénnek. Elég megnézni a német nyelvterület „explicit lyrics”-ét, bólintani, hogy

hát igen, ez erős – majd gyanútlanul a latin vagy ibér költészethez lapozni, és elsápadni. Vagy mindezt németként. Hát igen, a latinoknak volt csekély hendikepjük költészetben, ezek a jó ibérek meg a jelek szerint ügyesen és gyönyörűen éltek messze Rómától. Az eddig egyedülként középkorinak hitt költészet sorok között bágyadó halálvágyának nyoma sincs. Az életigenlés, a kedély, a vidámság, a minden-nőmegejthető alaptétel megkérdőjelezhetetlen. Olyan ez, mint Pasolini klasszikus középkor-filmtrilógiája, amelyről sokan kimutatták, hogy a feltétlen vidámság nyomokban már erőltetett, az erőltettség mögött pedig már érezhető a Szodoma-film előrezgései. Nos, az Udvariatlan szerelem – nem film. Becsukható, nem kell folytatni (eleve lehetetlen is egyvégtében elolvasni). Csak örülni neki, amíg tart, nem gondolni arra, hogy egyszer véget ér és a középkor után folytatódik a történelem.

Udvariatlan szerelem (a Prae.hu kiadása, 4990 Ft)

– KI

HIRDETÉS

KOMMENTÁR. A MAGYARÁZAT

KOMMENTÁR. A MAGYARÁZAT

VISSZE ELŐTTÉBBI MUNKÁIMAN
László Székely

KAPCSOLATOK ÉS ELŐZMÉNYEK
József Péterffy: Magyar nyelv és irodalom

A KÖZÖSSÉGTUDOMÁNYI ÉS TUDOMÁNYOS ÉRTÉKELÉS
Árnyék István

A SZÓKIMONDÁS ÉS A NYELVHASZNÁLAT
Béla Horváth

NYELVI ÉS NYELVTUDOMÁNYI ÉRTÉKELÉS
Péter Horváth, György Horváth

2006. 6.

Megjelent a Kommentár 6. száma
Keresse az újságárusoknál!

U2: ZOO TV Live from Sydney DVD

A rock'n'roll: szórakoztatás

Milliók kedvenc ír világmegváltói a nyolcvanas években a rockzene kereszteslovagai voltak. Istenkeresésről, békemozgalmakról írt egyszerű, de fülbemászó dalaik meglepő világsikert arattak a hajmetál és a korai diszkó időszakában. A csúcstra érve aztán jött a meghasonlás.

Azeneipar csillogó hazugságaival körbevett zenekart álszentséggel, pózolásal kezdték el vádolni, mert kínosan kerültek a sztáralűrök. Bono 1989 végén azt mondta: „Most el kell mennünk egy időre, hogy újra álmodhassunk.” A kilencvenes évek kezdetén változóban van a világ: felbomlik a kommunista tömb; az iraki háborút élőben közvetíti a CNN; Nyugaton beindulnak a talkshow-k, tévéprédikátorok térítenek, és megjelenik az elektronikus zene is. Bonóék Berlinbe, az egyesülő Németország szebb napokat megélt fővárosába mentek ihletet szerezni. Az itt felvett Achtung Baby lemez felkiáltás a változó világ forgatagából. A Fal, a háború előtti nyüzsgő világváros lepusztult maradványai, a kietlen ipartelepek reménytelensége, a változó idők bizonytalansága találkozott a zenekar útkeresésével.

A rocktörténet egyik alaplemezeinek megjelenése után a U2 két éves turnéra indult: ZOO TV-nek keresztelték el a show-t, ami egyszerre volt rockkoncert és társadalomkritikus szeánsz. A ZOO TV harsány high-tech örületként és cinikus médiakritikaként funkcionált, miközben abszurdnál abszurdabb látványosságok kavaroztak a színpadon. Ber-

linből hozott, fellógatott tarka Trabantok fényoszlopi világították be a színpadot, egymásra halmozott tévékből álló kivetítők sorakoztak a háttérben, amiken ironikus-elgondolkoztató feliratok villogtak: MINDEN, AMIT TUDSZ, TÉVES; AZ ÍZLÉS A MŰVÉSZET ELLENSÉGE; ZOOROPA.

Bono szerint a kritikusok nem szertették őt, amíg önmaga volt. Így a ZOO TV színpadán önironikus szerepjátékba kezdett. Kitalálta Fly, a narcisztikus rocksztár figuráját, aki elvises és sinatrás manírokkal, fekete-csillagó bőrruhába és napszemüvegbe bújva pózolt a közönségnek. Máskor ezüstflitteres tévéprédikátorként hamis pénzt szórt a közönségnek, vagy amerikai katonának öltözve adta elő régi békepárti és vallásos dalait. Egy helyen több száz pizzát rendelt a stadionba. A sydney-i koncert végén kifestett, aranykabátos ördöggként szónokolt a világ népeihez. A kétértelmű állásfoglalások és a brechti elidegenítő effektusok káosza óriási sikert aratott. Amikor Bonót megkérdezték, hol marad a régi igazság, azt válaszolta: a napszemüveg mögött. A MŰVÉSZET MANIPULÁCIÓ; MINDEN KÖLTŐ TOLVAJ; ÉLVEZD A FELSZÍNT.

A ZOO TV valóságshow volt, mielőtt azt egyáltalán feltalálták volna: a stockholmi koncertet élőben közvetítették egy helyi rajongónak, aki a számok közötti szünetben a kivetítőn kommentálta az eseményeket. Máskor a koncertet megszakítva távirányítóval átkapcsoltak a helyi tévék adására, hogy azok műsora menjen háttérként a klasszikus U2-dalok alatt. Sydneyben Bono műholdas kapcsolat segítségével távduettben énekelte el Lou Reed-del a Satellite of Love című számot. A zenekar szerint a ZOO TV-ben máglyára vetették a rockkliséket, a médiumokat és a napszemüvegeket, hogy azon melegíthessék a kezeiket. NÉZZ TÖBB TÉVÉT; AZ EVOLÚCIÓNAK VÉGE – NEM ISTEN TEHET RÓLA.

A U2 merészen nyúlt a politikai kérdésekhez. A koncert intrójában a lelkesen csápoló közönségnek Riefenstahl híres, a náci tömeggyűléseken felvett képeit játszották be, amin a sokaság ütemesen tapsol a dobok hangjára. Az EU-zászlót hullócsillagként elhagyó kis sárga csillagok, lángoló horogkeresztek, eltorzított Lenin-fejek is felbukkantak a vetítőkön. A koncert ráadásában Bono mindenhol felhívott egy helyi botrányhóst – Magyarországon, '93 nyarán a Népstadionban Thürmer Gyulát hívta fel a színpadról, hogy tört magyarsággal megkérdezze tőle: negyven év kommunizmus nem volt elég? A ROCK'N'ROLL SZÓRAKOZTATÁS; ELŐRECSOMAGOLT LÁZADÁS; A CSEND = HALÁL

A ZOO TV a pop korlátait letörve megmutatta, hogy könnyűzene és filozófia, hangos rockzene és társadalomkritika, high-tech és szellemesség társíthatóak egymással, és ezzel a U2 máig aktuális, ironikus görbe tükröt állított egyre abszurdabb világunk elé. A koncert megjelent, nézz több DVD-t! – ERGÉ

Föltámadott a tenger, a képek tengere

Comics, huvittava, koomiks, bande dessinée, bilder-geschichte, cartoon és még sorolhatnám. Összefüggő képkockákban, rajzolva elmesélt történetek, melyek meghódították a világot.

Az első képregénymag 1877-ben eresztett gyökeret hazánk kultúrtermőföldjében. Ekkor tűnt fel Jókai Mór Üstökösében – német mintára –, Gömböcz és Csukli. Majd újabb ötletes rajzok jelentek meg például a Borsszem Jankó, a Kakas Márton oldalain. Népszerűségük növekedett, s egyre gyakoribb vendégei lettek a színes képkockák – ekkor még szövegbuborék nélkül, kép alá írt szöveggel – különböző heti és havilapok hétvégi mellékleteinek, élükön az Áller képes családi lapjával. Az első igazi képregény újságunk a Hány János volt, 1936-ban. A híres nagyabonyi tornyok sajnos kimaradtak, és a szép szál magyar legények helyett a többnyire olyan importhősök színesítették, mint „King, a kanadai lovascsendőr”, vagy „Cini, Dini és Tini”. A 30-as évek egyik legnépszerűbb figurája, Bonzó kutya a Pesti Hírlap Vasárnapjának George E. Studdy-tól adoptált gyermeke. A kis fekete-foltos kutya 4-5 képkockában tört házasságot, autót és utat magának felnőttekhez, gyerekekhez egyaránt, akik aztán több évtizeden keresztül el sem engedték. Bonzó sikerén felbuzdulva egyre gyakoribbak lettek a gyerekeknek szóló képregények a lap oldalain. Walt Disney boxolóvá avanszált Miki egerének jobbegyenesei is itt csatantak először. Vetélytársa – csak el-

adott példányszám alapján természetesen – egy svéd gentleman, Alonso úr volt, aki három szál égnek álló hajával soha meg nem szólalt, csak szivarozott, s meghonosította a pantomin képregény műfaját.

CAPTAIN AMERICA VS ADOLF 1:0

A második világháború eltorlaszolta az utat az amerikai és nyugat európai képregények előtt. Amíg itt „színtelenség” uralkodott, a tengerentúlon erőre kaptak a hősök, s hol egyenként, hol tömegesen szálltak szembe a nációkkal és Hitlerrel. Sőt, Captain America odáig merészkedett, hogy már a címlapon padlóra küldte a Führert egy precízen, állcsúcsra mért ütéssel. 1945 után az összeomlott képregényvár felett döbbenetben álltak mind az alkotók, mind az olvasók. Az újraélesztést a Magvetőben egy falusi történettel kísérelték meg, a Március Tizenötödikében pedig

az emberiség fejlődését akarták bemutatni. A defibrillátor nem működött, így mindkét lap sutba vágta rajzait. Majd Old Shatterhand és Winettou Zórán Ernő keze nyomán új életet leheltek a képregénybe, s megjelent a klasszikus szövegbuborék is a képkereten belül. Ugyanebben az évben a Fülesnél Cs. Horváth Tibor és Korcsmáros Pál elkészítették az első képnovellákat, ezt követően sorra produkálták az irodalmi művek képregény-adaptációit, az úgynevezett képregényszerű képregényeket. Persze nem mindenhol arattak osztatlan sikert, az írók, pedagógusok, népművelők szerint a képregény az irodalom ellensége, a fiatalok pedig alfabetizmusra kárhoztatnak általa. Mégis Zórán, Korcsmáros Pál, Sebők

Imre és Cs. Horváth Tibor a rajzos történeteit a Pajtástól, a Népszaván, a Fülelen keresztül a Nők Lapjáig siker övezte. A nyolcvanas években egyre több külföldi figura átvételére került sor, a leghíresebb mind közül a franciák Pif macskája. 1988-ban megalapították a svéd–magyar tulajdonú Semic Interprintet, amely 91-ben behozta a szuperhősöket, Fantomot, Snoopyt, összesen 16 kiadványt indított útjára, valamint kiadta a Mad magazin magyarított változatát, a Kretént. Az importáradattal kissé túllőtt a célon, a várt extraprofit elmaradt, az olvasóközönség nem volt felkészülve ekkora információsokra. Másrészt a kiszorultak a piacról mind a hazai, mind az európai művek.

2000 körül gyengült az amerikai comics uralma, az európai alkotások is teret kaptak. Egyre több tehetséges hazai rajzoló is szeretne volna megmutat-

ni magát, de a korlátozott honi képregényfelhozatal – Füles, Móricka, Kretén, Morbid, nagyjából ennyi–keretei szűkösnek bizonyultak. Az áttörést a Magyar Képregény Akadémia megalakulása jelentette 2004-ben. Önálló lapot indítottak Pinkhell néven, s közben újabb hazai alkotások jelentek meg, például a Roham, az Eduárd. Megszaporodtak a képregényes találkozók, a Karton Galériában rendszeresen vannak kiállítások, és tavaly már másodszor rendezték meg a Hungarocomics elnevezésű képregényfesztivált. Felpeszdült a magyar képregény állóvíze, elkezdődött az alkotói képregény kora, a fordítások és átvételek után úgy látszik végre „föltámadott a tenger”. – MOLNÁR NIKOLETT

Filmajánló

Farkasokkal táncoló

Most hogy már otthon mindenki szépen elsiratta Szaddamot, ideje elballagni a legközelebbi multiplexbe, ahol török filmes bácsiknak köszönhetően bármely kétkezi polgár kiélheti nyílt vagy lappangó Amerika-gyűlöletét.

„Botrányos!” – „Betiltott!” – áll mindenhol a plakátokon, már ez is izgalmasan hangzik. És valóban, az Egyesült Államokban a film vetítését leállították, Edmund Stoiber bajor miniszterelnök pedig „közönséges antiszemita és Nyugatellenes propagandafilmnek” nevezte az egyébként óriási sikerrel vetített Farkasok Völgye (Kurtlar Vadisi) című török maffiás tévésorozat Irakban játszódó moziváltozatát.

Igen, a film leplezetlenül Amerika-ellenes, és bizony a zsidókat sem fél belekeverni a sztoriba a bevallottan izraelita börtönorvos karakterén keresztül. Az

egyetlen valamirevaló színész, Billy Zane fanatikus keresztény főgonosz-alakításával valószínűleg kijátszotta magát Hollywoodból, török kollégái viszont már a premierkor mennybe mentek a németországi ifjútörökök szemében. A film üzenete egyébként roppant egyszerű: az amerikaiak, zsidók a sötét oldal, a törökök és arabok pedig a béke rettenthetetlen élharcosai. A kurdok is a jó oldalon szerepelnek a filmben, bár a jóindulatú török rendező azért az ő kárukra is elhelyezett néhány oldalvágást.

A Farkasok Völgye rendezője láthatólag szereti a direktmarketing eszközeit.

HIRDETÉS

Kedvenc jelenetem a filmből, mikor a hírhedt Abu Ghraib börtönben senyvedő iraki foglyokból a zsidó orvos által kioperált szerveket a kamera figyelő szeme előtt helyezik el „Tel-Aviv”, „New York” és „London” feliratú ládába – ha eddig nem tudtuk volna, hogy mire kell gondolni. Természetesen a klasszikus klisék sem maradhattak ki ebből az ellen-hollywoodi alkotásból, a haloklás, kést mellkasnak feszítés, éppenhogycsak megmenekülő jelenetek egymást váltják, az akció-jelenetek pedig erősen emlékeztetnek azokra az

egykori szovjet remekművekre, melyekben Szerjózsa és Igor kettesben megmogyorózzák a fél Wehrmachtot. Hogy azért legyen a filmben valami politikailag korrekt is, a bölcs sejk kiszabadítja a lefejezés előtt álló nyugati újságírókat a fanatikusok kezéből, lebeszéli lányát az öngyilkos merényletről, azonban a tévesen megválasztott filmes eszközök és a minden jelenetből csöpögő elfogultság miatt mégsem válhat hitelessé a film. Hiába épít jórészt valós és tényleg megtörtént eseményekre, hiába próbál elvétve kiegyensúlyozott lenni, hiába vannak benne itt-ott egészen jól megcsinált részek, a film egyszerűen nem alkalmas arra, hogy a független szemlélőben Amerika-ellenes érzéseket váltson ki. Ennek esélyét már csak a nyíltan keresztényellenes jelenetekkel is eljátszották. A neokonokat és az izraelieket nyilván halálra idegesíti, az arabok pedig lelkesen tapsikolnak, de a világot megváltoztatni ez a film nem fogja. Éppen ezért felesleges is bárkinek félnie tőle. Betiltani meg jókora böszmeség, hiszen ennél nagyobb reklámot egy filmnek aligha lehetne csinálni.

Érzésem szerint ha ezt a témát amolyan dokumentumfilm-jellegűen dolgozták volna föl, mint anno a Bloody Sunday-t (ami október 23-i veteránoknak egyébként kötelező darab), a film sokkal nagyobb ütött volna. Így azonban a mesterkelt és félelmetesen szájrágós dramaturgia nem csak a hitelességet, hanem a hatásosságot is kiöli a Farkasok Völgyéből.

– R. T.

képmás
Családok magazinja

képmás
Családok magazinja

Szovrák Kati
Zsók + Szovrák Kati
Egy hét a Tel-Avivben
Dél a csillagok alatt

Családok családba

Januári lapunk tartalmából:

- Családból családba
- Hétköznapi csillagok
- Szovrák Kati
- Honfoglaló nővérek
- A fészekrakás
- Alma – kicsit másképp

A családok magazinja január 4-től az újságárusoknál.

RobinMasters

Tudósítások az elveszett világból

Tizenöt szárnyvonalon megszűnik a vasút

Magyarország, 2007. január

Ismeritek a Pajtás Kisvendéglőt a budai Víziváros határában? Ismeritek a régi embereket? Mert én néha oda járok, és ott, mintha nyitott szemmel aludnék. Édesen döglesztő menümet majszolva, egy fertályóra alatt, kihaltnak hitt karakterek tucatjait figyelhetem meg a csészfoltos műanyagterítővel borított asztaloknál. Magányosakat, ezeréves társaságokat. Nyitás körül még csak egy munkanélküli napszámos duzzog rekedtsége miatt a sarokban, tulajdon cigarettafüstjében, miközben Samu bá két asztallal odább a friss Népsport BLASZ 2-es eredményein mulat. Pár perc, és Gedő, a görbelábú régi zsoké hozza üres üvegeit bézs ballonkabátjában, mire Eta, a muffinfejű konyhásnagyszony kivágja elé lyukacsos, fehér munkacsizmába burkolva is inaktól dagadó jobb alsó lábszárát. Domborít így, meg jelzi is egyszerre: a héten már nincsen több hitelre kiadott ebéd.

A tágas étkezőben legtöbbször egyszerre hárman, négyen fogyasztunk. Valójában Pajtáséknál igen rendben főznek, és ha retró volnék, most azt írnám: minden nap itt eszem. Mert régen biztos úgy lett volna. És mert egyszer talán úgy lesz. Szóval, hogy ismeritek-e tárgyalt figurákat, amúgy azért kérdeztem, mert nemsoká már nem lesz hol találkoznotok velük. Eltűnnek, ahogyan a világukat vesztett papagájok is aláhullnak az amazonasi esőerdők kiirtásakor. Nekünk pedig

kezdenünk kell komolyan becsülni a filmmúzeumos betétek alatt eddig csak jóindulatúan megmosolygott, letűnő jelképeket: az emlékek csökkenő tereit. Ősközösségi menzákat, észak-balatoni pangó üdülőket, Duna-menti kavicsbányák helyén élvezett, elfelejtett strandokat. A villamosremizt. Kicsiny és nem ismert helyeket: mesélő arcokat és olcsón csapolt fröccsöket.

Legújabbban, vasúti szárnyvonalakat. Egy ország állomásait. Magyarország Rt. felügyelő-bizottsága ugyanis éppen Ipolytarnóc köré tervez elkerülő gyűrűt építeni. A kormánydöntés szerint 2007 januárjától folyamatosan először tizenöt, majd összesen közel nyolcvan útvonalon szüntetik meg a személyszállítást kihalásnak, veszteséges üzemi működtetés miatt. A Magyar Államvasutak kétszázmilliárdos adósságállományából kerek hatmilliárdot így egyebek mellett Diósjenő, Romhány, Rétság, Tolmács, Szilvásvárad, Godisa, Környe, Kálkápólna, Mezőcsát, Nyékládháza, Kisszénás, Murony és Battonya, Dunapataj és persze Ipolytarnóc túlfizetett masinisztája spórolhat meg az ország népének. Mi pedig – kik bár meg nem éltük, de egy kicsit még érezhettük a kommunális Magyarországot, ahol Kádár versenyképtelen ellátórendszerei legalább árnyékot adtak három periférián vonatozó, vagy négy vízivárosi menüevő találkozásának – végképp továbblépünk.

Nekünk ugyan nem voltak életünk részei a most halálra ítélt mellékvonalak, de egyrészt a világvárosból való jövődő menekülésünk után még lehetnek volna. Másrészt tudjuk, meggyilkolásukkal a közösség régi világa merülhet örökre feledésbe. Van, aki nem jár majd haza – lesz, aki kedvtelen mozdul el otthonról ezután. Turistaként pedig nem találkozhatunk a nevünkön szólító bornírt kalauzzal – igaz, a pénznyelő vasút helyett az EuroLines nemzetközi mamutcég Zalabér-Zalaszentgrót expressz buszjáratán rögtön felszálláskor, az első ajtóban pucító hosztessznél válthatjuk meg hamarosan az újlényomattal érvényesíthető digitális menetjegyet.

Samu bá, Eta és Gedő is örül majd. Jó érzés az, mikor tanulnak egymás hibáiból a magyar reformkorok. – B. N. G.

Anyu ezt ne olvassa el

Mocsok macsó mesél

„Tulajdonképpen mi is ugyanazt akarjuk, csak diszkrétebben!” Ezt a mondatot egy ötödéves jogász csaj szájából hallottam Miskolcon a jogi kar aulájában, miközben elkerekedett szemekkel olvastam az egyetemi női focibajnokság elmúlt fordulójának eredményeit: FC. Pornó – Spermahajhász: 3–3!

Aki most azt mondogatja félhangosan, hogy persze, kamuzzál másnak, öcsém, az tegye félre a cikket. Kösz. Egy jó lead kedvéért sem hazudnék ekkorát. Szóval tényleg így volt. De nem akkor történt valami, hanem később, talán három-négy év múlva. Mivel még a tudatosulásig sem jutott el anno, hogy tulajdonképpen miért dobtam ki huszonegy évesen életem

És az az igazság, hogy az is lettem. Mit mondjak, nem volt egy zökkenőmentes karrier. Időnként kemény ellenfelek akadtak. De még sűrűbb borostával és még több férficinizmussal kerültem ki a harcokból. És most már csak a végeredmény számít. Macsó lettem, ami számomra azt jelenti, hogy férfihoz méltóan tudok viselkedni egy nővel szemben. Ezért kellett kirúgnom azt a kis jogásztü-

legjobb cicijeit és úgy összességében egy erős nyolcas csajt, csupán azért, mert azt éreztem, hogy ki kell dobnom. A helyett, hogy magamnak szerelmet hazudva jól megtartom, csinálom vele egy csomó halál unalmas dolgot, mondjuk elvisszem vakációzni busszal „Görögbe”, ahol pontosan minden másnap ülünk be étterembe, meg teljes lesz az egyetértés, sok közös képet készítünk és együtt veszünk strandpapucsot. Na jó, ez az utolsó kép még így elméletben is igen sokkoló volt. Szóval kirúgtam őt, és nekiálltam minden ráció és nemzetstratégia nélkül összevissza csajozni. És most akkor az jön, hogy miért, ha volt egy első osztályú nőm? Azért, mert én tulajdonképpen macsó akartam lenni.

neményt, kavarnom egyszerre hárommal, Győrbe autózni, hogy meglegyen egy aranyos tetovált is, számosat hazudni, aztán mindig lebukni, sokat átvágni, hogy aztán engem is átvágjanak. Ezt most azért nem, azt most azért nem kezdetű kifogások helyett rászokni az igenekre, nem nagyon válogatni, időnként a hajnal háromkor a zaccot leszűrni, még haverok csaját is lenyúlni. Azért, hogy kiismerjem őket, azért, hogy legyőzzem őket, azért, hogy mindig le tudjam győzni őket, mert én vagyok a férfi, és ők pedig a csajok. Azt érzem, hogy most jó, hogy elértem ezt az állapotot. Ha neked ehhez három csaj elég volt, akkor gratulálok, szerencsés vagy, tulajdonképpen irigyellek. Sok boldog-

ságot a házasságodhoz. Megnyugszol, ha elérted majd a megvilágosodott állapot. Sokat flörtölsz, még nagyon sokat flörtölsz, és ezek során egyszer csak nyolc mondat után levágod, hogy nagyjából milyen lehet ez a csaj. Így is, úgy is. És már nem fog érdekelni. Mert ilyen már volt, több is. És egyre többször ismétlődik meg ugyanez. Tök rossz. A fenéket, tök jó! Látod a szeméből, a mozdulataiból, néhány alkalmi beszélgetésből, hogy milyen csaj lehet. Átlátsz rajta. Általában megmosolyogod. Jó vagy. Vagy elkéred a telefonját. Jól döntöttél.

Persze vannak kötelezettségeid is, ha méltó partnerre akadtál. A biztonságot nyújtó széles vállad kevés. A legjobb pasijának, szeretőjének kell lenned. Az ágyban semmilyen hiba nem megengedett, különben elveszíted. Vagy kikerülsz a macsó klubból, ahova csak olyanok tartoznak, akik a pillanatnyi csajuk számára a valaha volt legjobb pasijuk. Igazából nem is értem, hogy lehet másként? Hogy lehet hormonpatronokat tartalékolni, amikor van egy jó nő? Csak a „minden este augusztus huszadika” stratégiára játszhat, és mondjon ő nemet! Aztán végül lehet, hogy csak a bronz érmet hozod el, de küzdened kell a legjobb pozíciójáért.

Szerintem ha nős vagy, akkor is. Egy igazi macsó ugyanis nem hisz a hűségben, naiv mesének tartja. Figyel a pocakjára és csaja szemére is. Észreveszi, ha nem áll jól. Tudom, hogy meg fogsz csalni, gondolja, és neki van igaza. Ne légy balfék, ha látod rajta, hogy az irodában „udvarolgatnak” neki, a hétfélig mítting anyagára nem emlékszik pontosan. Egy párszor úgyis szerelmes lesz mindenféle makikba, tanítványaiba, flörtölni fognak vele a pincérek, hiszen jó nő, egy igazi macsó nője. Ha tényleg Te vagy számára a legjobb, nagyon meg fogja bántani. Rosszabb volt, mint veled és gyötörni fogja a lelkiismeret. Téged viszont ne gyötörjön, kérd el az új gyakornok kis-csaj számát, mielőtt lenyúlják előled!

– ANTONIO (32)

Intim és kész

Szexről általában

Aki a szexről beszél, annak valami baja van. Akkor most hogyan írhatnék erről úgy, hogy senki se gondoljon rosszat? Volt egy ismerősöm ugye, aki unta, a másik pedig kikergette a világból a pasiját. Nem lehetek mindkettő én. Van, aki felkészül rá, zuhanyozik, gyertyákat tesz ki és alkalomhoz illő zenével próbálkozik, míg mások a hídon, liftben, kapualjban férjjel vagy ismeretlennel kamatyolnak.

Egy biztos: aki hűtlen, vagy képtelen stabil kapcsolatra, az gyenge és fantáziátlan. Sajnálom, ha bárkit megsértettem, de nem tudok ellenpéldát. Ezenkívül egy nőnek nagyon kell igyekeznie, mert egy teste, lelke, esze van és azzal kell gazdálkodni. Elvileg mindig titoknak kell maradni, de ezt nem lehet eljátszani, mert csak ritkán jön be. Az örökös újítások pedig számtalan nevetséges jelenetet állíthatnak elő, mert a párducmintás csizma, vagy a lyukacsos horror póló lehet, hogy nem a kívánt hatást éri el.

Ennek ellenére úgy tudom évezredek óta működik a szex, mindenféle tárgyalás nélkül, amikor éppen alkalmas az idő. Tehát minden rendben van. Kihagyásokkal, vagy felgyorsulásokkal kellemesen telnek a napok a társak között.

ÁLLAT VAGY ANGYAL

Egy bölcs szerint a szexualitás képes az embert a transzcendens világba emelni és állattá züllesztetni. Ez azon múlik, hogy a társak között milyen a személyes kapcsolat. Lehet egy férj is állat, hosszú házasság ellenére, ha vak és éppen a csodát nem veszi észre. Állat az is, aki csak a szimata után megy és nem képes magán uralkodni. Ugyanakkor angyalok találkozása és egyesülése is lehet a szex, csak mindenféle kell hozzá: szeretet,

nyitottság, boldogság, bizalom és képesség a magasabb rendű dolgok felismerésére. Meg lehet látni a másokban Istent, Zeust, királyt, vitézt, lovagot, férjet, papot vagy akár James Bondot. Nem csak meglátni lehet, hanem benne van, mert mégiscsak bonyolultak vagyunk. Éppen ezért fantáziátlan az, aki nem békül ki egy nővel. Eggyel ugyan nehezebb, de a végén jobb. Ha pedig megsérül a bizalmi háló, az már veszett fejsze nyele, fél kapcsolat, béna kacsa. A

hülye gátlások pedig akkor múlnak el, ha már nem is várná az ember. Ki tudja mit csinált az a nyugdíjas házaspár ott az erdőben? Vagy miket dorbézolhatnak a szülők, ha végre elpasszolták a gyereket? A fürdőszoba sem véletlenül volt olyan sokáig foglalt a szilveszteri bulin. Szép dolgok ezek.

FELSZABADULÓ ENERGIÁK

„A szexualitás az életközösségben felszabaduló kreatív energiák játéka” – ismét a bölcs gondolatai. (A bölcs egy kedves ismerősöm, de nem nevesí-

tem.) Szóval mindent szabad, ami a másikért van. Oda vagy adva. Az nekem még nem tiszta, hogy kié a testem, mert nyilvánvalóan az enyém, de lehet, hogy már nem.

Nem akarok ennyit komolykodni, de szerintem a szex nem vicces. Ha mégis, akkor a játék része és kívülről nem vicces. Persze számtalan baki történik, de ilyenkor mindenki türelmes, jósgos, barátságos. A szex intim, kész. Minden nő benne van egyben, lehet kurva is és másnapra szűz. Ez nem csoda. Ilyenek vagyunk. Sírni is szoktunk, meg nevetni is, az is két különböző állapot.

MI LÁTSZIK KÍVÜLRŐL?

Ha ülünk a buszon és velünk szemben egy irodaruhába öltözött negyvenes nő lóbálja fekete magassarkú cipőben a lábát, miközben a retiküljét szorongatja és ábrándosan néz ki az ablakon, akkor nem tudjuk, hogy milyen a szexben. Lehet, hogy szemérmes, visszahúzódozó, de az is lehet, hogy egy szenvedélyes örült. Nem látszik. De azt sem tudjuk, hogy egy köztisztviselőben álló hatvanas tudósember, aki éppen a tévében az elektromágnesességről magyaráz, képes-e gyengéd harmóniában élni a feleségével, vagy egy perverz állat. Nem tudjuk.

SZOMORÚ DOLGOK

Viszont vannak szörnyűségek. Valószínűleg gyakran és minden társadalmi csoportban. A nőnek nincs rosszabb, mint kiszolgáltatott szexuális rabszolgaként leélnie az életét. Verik és megerőszakolják és ez sem látszik kívülről. Valószínűleg a féltékenység, kisebbségi komplexus és sok örület vezet ide. Mindig elborzadok, ha belegondolok, hogy lehet: tegnap egy ilyen emberrel fogtam kezét, mosolyogtam rá vagy beszéltem is vele. Ez van. De a szex ettől még szemernyit sem veszít az értékéből. Szörnyű és gyönyörű is lehet. Vigasztalásnak sem rossz. – LELKY LOLA

Van Goghgal ünnepel a Szépművészeti Múzeum

A Szépművészeti Múzeum megadja a módját, századik születésnapját egyenesen Van Goghgal ünnepli. Ez alkalomból az elmúlt 100 év legátfogóbb közép-európai tárlatát tekinthetik meg az érdeklődők december második napjától.

Újabb látogatottsági rekordkísérletre, kulturális csíny elkövetésére készül a Szépművészeti Múzeum. A szervezők minden követ megmozgattak céljuk elérése érdekében: több mint 40 gyűjteményből, köztük az amsterdami Van Gogh Múzeumból, a párizsi Musée D'Orsayból, a New York-i The Metropolitan of Arts-ból, és a washingtoni National Gallery of Arts-ból is érkeztek remekművek. A biztosítási költségek felső határa pedig a csillagos ég.

A nagyszabású kiállítás igyekszik teljes képet nyújtani Van Gogh életművéről. Jut majd írisz, facipó, napraforgó mindenkinek. S a hozzáértő válogatásnak köszönhetően, eddig kevésbé ismert darabok is napvilágot látnak. A holland festőzseni csaknem nyolcvan alkotásán kívül – köztük festmények, rézkarcok, és grafikák – a tárlat beveze-

tő részében találkozhatunk azoknak a régi mestereknek munkáival, akik hatottak Van Gogh művészetének alakulására (többek között Rembrandt, Delacroix, Millet, Daubigny), másrészt a festőt befolyásoló kortársak alkotásait állítja ki a múzeum. A tárlat külön egységében láthatóak olyan sokszorosított japán fametszetek, melyek Van Gogh gyűjteményében is megtalálhatóak voltak. Zárótételként pedig a holland mesterek a huszadik század eleji magyar alkotókra – például Derkovits Gyula, Czimra Gyula festőművészetére – gyakorolt hatásait körvonalazza a kiállítás.

Így összességében csaknem 150 festmény, rajz és sokszorosított grafika kerül bemutatásra. Nem akármilyen formában: hajópadlóval, szárnyas oltárokkal igyekeznek bensőséges hangulatot teremteni. Valószínűleg több száz embernek egy időben... A múzeum március 20-ig várja a látogatókat.

Aki még több információt szeretne megtudni, annak figyelmébe ajánlom a Szépművészeti Múzeum honlapját: www.szepmuveszeti.hu, de leginkább a kiállítás saját szemmel való megtekintését. Ki tudja, lehet, hogy csak újabb száz év múlva pótolható a mulasztás. – M. N.

HIRDETÉS

„A Magyar Állam Közigazgatási Térképe, 1870”

A Hatsek Ignác magyar királyi térképész által négy szelvényben készített „A Magyar Állam Közigazgatási Térképe” könyvomat 1870-ben készült, mérete: 139x89 cm.

A reprint kiadás a térkép eredeti méretében mutatja be a Magyar Szent Korona országait, megőrizve a gyönyörű könyvomat hangulatát és szépségét.

A térkép hengerelve, elegáns kivitelben kerül forgalmazásba, **ára 3.600 forint.**

A térkép megvásárolható az UFI szerkesztőségében (VIII. ker., Budapest, Baross u. 28.), vagy megrendelhető a (06-1) 266-6590-es telefonszámon, illetve a szerkesztoseg@ufi.hu e-mail címen.

A híd túl messze van

Jókora követ dobott a magyar közélet lábvizébe Kornis Mihály. A szabad demokratákhoz közel álló, egykori ellenzéki író gyakran vállalt idegesítő és méltatlan szerepeket a kilencvenes évek politikai műbalhéiban, látott sok bokorban fasisztát és más rémséget, ám a jelek szerint az elmúlt éveit jóval hasznosabban töltötte.

A Kádár-rezsim elemzésébe mélyedt bele, mondhatni időgépével elutazott és bemászott az egykori főtitkár agyába, s ott manőverezve próbálta kideríteni, hogy miért is romlott el minden körülöttünk, miért is olyan jóvátehetetlenül nyomorúságos a magyar közélet másfél évtizeddel a gelleres rendszerváltozás után. Óriási feladat, talán reménytelen teljesíteni. Mégis, neki mintha legalább kis részben sikerült volna. Furcsa, hogy pont neki. Munkásságának gyümölcse a „Szabad előadás – Kádár János utolsó beszéde” című dokumentumregény és a „Poggyászuk, Kádár János” című kétrészes film, amely katarzist és valódi változást hoz el egy olyan országban, ahol még legalább minimálisan figyelnek egymásra az emberek.

DE ITT NEM FIGYELNEK

Ezért lehet, hogy az M1-en levetített Kádár-film, ez a szuggesztíven előadott, szokatlanul bátor politikai kiáltvány, amelyet Kornis egy jelentősebb történelmi elemzésbe csomagolt, néhány kisebb interjút leszámítva szinte visszhang-

talan maradt. Igaz: üzenete szinte mindenkinek kellemetlen. Azt mondja: nézzünk szembe a velünk élő, sőt bennünk élő kádárizmussal. (A kádárizmus ugyanis nem korfüggő.) Logikus és érzelmesen előadott okfejtése azt követeli a különböző oldalakon álló magyartól egyaránt: vessünk véget a guanóként ránk száradt kádári gondolkodásnak, lelkiségnek, amely nemcsak a parlamentben van jelen, hanem

Okfejtése azt követeli a különböző oldalakon álló magyartól egyaránt: vessünk véget a guanóként ránk száradt kádári gondolkodásnak

Illyéssel szólva ott van az élet minden zugában, miatta szemek vagyunk a Kádár-örökség láncában. Mindemellet tiszteljük végre egymás sérelmeit, és vegyük egymást komolyan. Kornis nem aktuálpolitikai értelemben használja a „kádárizmus” kifejezést, nem a reformnak csúfolt koncepciótlan népnövezést védi, vagy a Gyurcsány-

féle seft-köztársaságot ideologizálja. Filmjében átinteget a barrikádok felett, megszólítja a Blahán ősszel tüntető fiatalokat, Hamvas Bélát idéz: megdöbbentő gesztusok egész sorát teszi. Mi okozta nála ezt a változást? Talán látja, hogy egy rossz háború lövészárkát koptatta, s talán szeretné, ha már véget érne ez a *valami*, amitől nem mozdulnak előre a dolgaink, amitől sokan szenvednek. Az író afféle leltárt írt: nem mondja ki, de kirajzolódik előttünk, hogy a mai magyar politikai pszichózis lényege a múlttal való elszámolásnak, a jelennel való szembenézés bátorságának és az őszinteségnek a dermesztő és gúzsba kötő hiánya. A megszabadulás nem spórolható meg. Az ide-oda tologatott felelősség árát addig elrontott sorsú generációk fizetik meg.

A fentiekből sok kérdés adódik, amelyeket sajnos nem tehetünk fel Kornis Mihálynak. A politikai értékrendek közötti hidat, az őszinte párbeszédet a mi esetünkben inkább azért csak hirdető neves értelmiségi óvatossá duhaj. Megértjük, nem könnyű az út a radikalizmustól a párbeszédig. De ő legalább lassacskán elindult rajta. Még akkor is, ha a Kádár szellemét a Napkelte stúdiójában virággal és visszataszító hálálkodással köszöntő (!) Moldova Györggyel ellentétben Kornis nem deklarálja, hogy ellenzéki lapnak nem ad interjút. Nem deklarálja, csak nem ad.

– NÉVAI GÁBOR

Utóregzés

Csak az év új. A gyerekek a régiek. Illetve dehogy. A három reality harcost körülvevő tárgyi környezet is folyamatos lüktetésben van. A karácsony után ennek megfelelően az új szerzemények is – a költővel szólva, miként a guanó – szétterültek és lerakódtak a gyerekszobában keményen, vastagon.

Hiába tettünk a nagy trárá előtt egy-két bátortalan utalást arra, hogy a lakás könnyebb bejárhatósága érdekében csak akkora ajándékkal kedveskedjenek a T. rokonok gyermekeinknek, ami elfér egy kisebb cipődobozban, rá kellett jöjjünk a falra hányt borsó árnyékában, hogy bizony az ajándékozó fél egy másik generáció, annak minden köbméterekben mérhető mennyiségi szemléletével együtt. Ugye, minden családban van egy Pityu bácsi, aki arra büszke, hogy neki még a veseköve is akkora volt, mint egy fél téglá. Szóval így lettünk gazdagabbak két műanyag, made in nemmondom meg helikopterrel. Tapintásra érezhető volt, hogy a technikát nem a NASA mérnökei csiszolgatták, kísérleti repülések szélcsatornában nuku, így tulajdonképpen az sem érte apukát váratlanul, hogy az egyik gép egyáltalán nem repült. A súlyosabb törés nem is a földbe csapódó kreálmány

farokszárnyában, sokkal inkább a gyermeki lélekben következett be. És attól sem lett boldogabb G. gyerek, amitől egyébként apuka könnyesre röhögte magát, hogy a levegőbe emelkedő másik gépről viszont odafönt az oldalára ragasztott matricák estek le: Air Force, meg tököm tudja milyen menőségek.

Ugyanezen nemzet termelési kedvtől duzzadó szakemberei örvendezteték meg egy másik produktummal a hazai fogyasztókat, melynek a nem éppen találó teleszkóp fantázianevet adták. Ha a napkeleti bölcsek ezzel sasolták volna a lángos csillagot, szerintem egyszerűen kimaradtak volna a sztoriból. Őszintén szólva bennem is felébredt valami a gyermeki hitből, amikor kézbe véve a kütyüt, egy holdas éjszakán kivánszorogtam az utódokkal a ház elé. Hinni akartam, hogy még Armstrong lábnyomát is megláthatjuk a Hold felszínén. Ehhez képest még a fényt sem sikerült észrevenni az éjszakában az optikán keresztül, csupán néhány szánakozó pillantást műsoron kívül, óhatatlanul. A bajt pedig csak tettük azzal, hogy a nyílt és őszinte őszödi hang helyett bonyolult és teljesen nyilvánvaló hazugságokba bonyolítottunk, hogy biztos azért nem, mert... és egyébként sem véletlen, hogy az igazi csillagászok magasan fekvő helyeken állítják fel az obszervatóriumot. Na, hát így kerültünk másnap a ház tetejére. Bár ennek két tanulsága is volt. A fiúk számára az, hogy, ha csendben másznak a létrán, akkor a fenti lakó nem jön ki, és nem üvölti le apuka haját; számunkra pedig az, hogy a gázkazánok ellenére összesen két kémény lett kibélelve, illetve, hogy nincs villámhárító. A csillagok kutatása végül azzal zárult le, hogy A. gyerek azt hazudta, mintegy mellékesen, látott valamit.

A megpróbáltatásokat kipihenendő, néhány napos kiruccanást realizáltunk Heves megye székhelyén és annak vonzáskörzetében. A szállásra igazán nem lehetett panaszunk, nem úgy, mint a

kis panzióban jelenlétünkkel megvert párocskának. Huszonévesen nyilván én is ugyanilyen kényszeredetten vigyorgtam volna, ha a csajommal az előre eltervezett légyottot ilyen idilli eszközökkel vágták gerincre. Iszonyatos bepakolás, kipakolás, természetesen a teleszkóp is jött velünk. (G. gyerek szerint erre azért volt szükség, hogy megnézzük az egri csillagokat. Nem néztük meg.) Kisebb vonzolóadás a Szalajka völgyben, km/h-ban kifejezhetetlen sebességgel. D. leányunk – aki ugye még nem töltötte be a három éves kort – a kirándulás tempójának magyarázataként meg is jegyezte: „azért nem tudok gyorsabban menni, mert lassabban megyek”. Másnap kis hógolyózás a várudvarban, némi magyarázattal fűszerezve, hogy a látszat ellenére nem ilyen a hóagyú. Aztán haza.

A szülői lét óhatatlanul kifejleszti mindenkinben az amúgy mélyen benne rejlő különös képességeket. Például a válaszadás képességét. Válaszolni határozhatatlanul sokszorra is a feltett de miért kérdésre. A magunk részéről a részletezés hívei vagyunk, tanuljon már valamit az a szerencsétlen gyerek, de még így is tizenöt lépés után eljutunk az ősrobbanásig, ahonnan nincs tovább. Matt. Hiába tanultunk x éven át.

Vagy talán mégsem hiába. Emlékeim ködéből épp a napokban rémlett fel egy bizonyos Mérei Binét nevű úr (elnézést, de ebben a kontextusban mindig így írom a Ferencet) által írott pszichológia könyv, melyben – egyebek mellett – a gyermekek által ismeretlen fogalmak tartalommal való megtöltése szerepelt. Miért is? Nos Doktor Bubó miatt. Aki leányunk játékszerének, a bubó csigának is a névadója lett. (Meg a pestisnek, nyilván.) S hogy lehulljon a lepel súlyosan klerikális nevelési szokásainkról, álljon itt a másik példa is, mely az ismert gyermekdal D. leány olvasatában illetéknépp csendült fel: katolikus szállj el, jönnek a törökök. Mert búgó hangú Katalinkát nem ismerünk. – AMBRUS BALÁZS

Druzsba kötve

Egy vákuumszivattyú energiájával cuppantak rá balliberális polihistoraink Orbán Viktornak a múlt heti Demokratában megjelent interjújára, Oroszországtól való energiafüggőségünk tárgyában tett megjegyzésére, miszerint „nem akarunk a Gazprom legvidékebb barakkja lenni”.

Indult az unalomig ismert verki: elcsukló hangú MSZP-közlemény, döbönt külügyminisztériumi reagálás, harsogó Népszabadság-címlap Orbán robbanásveszélyes mondatairól (száznyolc irányból hiteltelenítve), egekig érő aggodalom és megdöbbenés. Hogy csakis Oroszországtól lehet, és kizárólag, és Orbán Viktor sérelmi politikálást folytat, konfrontálódik, tüzzel játszik, már megint romba dönti a magyar–oroszk kapcsolatokat, meg egyébként is, watorbárviktor.

Csakhogy ezúttal egy kissé elhamarkodottan nyomták be a play gombot

az elvtársak és elvtársnők. Az interjú napvilágra kerülésekor már jó ideje tartott a csetepaté a Pripriaty-mocsarakban szopóágra helyezett Lukasenko és Putyin gazpromos óraleolvasói között – ráadásul valamiért inkább az utóbbiak felülkerekedésére tettek a londoni fogadóirodáknak. A Gazprom végül beírta az eredetileg meglobogtatott négyszeres áremelés helyett kétszeressel – no meg, ami még fontosabb, a belorusz csővezeték-hálózat tulajdonrészének felével. Lukasenko azonban – akinek a legnagyobb politikai kihívást idáig a rendőrök által rendszeresen laposra vert és/vagy a minszki hóvihárban kockára fagyott pár ezer ellenzéki tüntető jelentette (hmmm... nálunk legalább kellemesebb az éghajlat) – nem kívánta annyiban hagyni a dolgot. Úgy döntött: ha Moszkva így, akkor ő meg úgy, s piaci áron számlázza az országon áthaladó Barátság/Druzsba kőolajvezeték tranzitdíját, amely összeg ellenértékét szépen el is kezdte leszivattyúzni. Mire Moszkvában meg köztölték, hogy akkor most ezennel mindenki bekaphatja, aki a történelemnek abban a különös kegyében részesült, hogy eddig a Druzsba-ból kapta napi betevő olaját, vagy annak egy részét. Naná, hogy mi is ilyenek vagyunk egy Belaruszból induló leágazás révén, rajtunk kívül pedig még pl. Lengyelország, Németország, Szlovákia. További intézkedésig csap elzárva – hajrá, energiabiztonság, hajrá piaci megfontolások.

Igen, kőolajból nem vagyunk annyira megszorolva, mint földgázból, meg 90 napos készlet, meg Adria-vezeték, meg satöbbi. De tavaly ilyenkor meg a zuhanó földgáznyomásmérőket nézték imádkozva a MOL szakemberei – akkor éppen az ukránok voltak az ideihöz hasonló rapporton –, no meg a hőmérőket. Hiszen ha nem plusz öt lett volna, hanem mínusz tíz, akkor a saját gözölgő kakinkban ültünk volna, várva a globális felmelegedést. Most meg ez. S „terroristák” által felrobbantott grúz

gázvezetésekről, gyanús körülmények közt kigyulladt litván kőolaj-finomítóról még nem is beszéltünk. Véletlenül összejátéka.

Lehet, hogy a balliberális terminológiában ezt nevezik energiabiztonságnak. Szerintem más: a több forrásból, esetleg alacsony(abb) áron beszerzett, folyamatos energiautánpótlást – igen, ehhez a megmondóemberek által olyannyiszor a fejünkhöz vágott VERSENYre van szükség a szállítók és az útvonalak közt. (Mondjuk a tervezőasztalon lévő Nabucco-gázvezeték révén, amely kaukázusi és közép-ázsiai földgázt szállíthatna Törökországon és a Balkánon keresztül az

Már jó ideje tartott a csetepaté a Pripriaty-mocsarakban szopóágra helyezett Lukasenko és Putyin gazpromos óraleolvasói között

EU-ba, és amelyet a Gyurcsány-kormány láthatóan szép csendben megpróbál elszabotálni.) No meg a másik varázskifejezésről se feledkezzünk meg, EURÓPÁról – merthogy az EU is kezd már magához térni a putyini furkósbot suhogása hallatán, csak most éppen mindnagyoneuropéer progresszívaink füle kevésbé érzékeny a közös energiapolitikát és az alternatív beszerzéseket szorgalmazó európai potentátok szavára. Persze, kicsit aggódom. Ha a Népszabadság nem is, a Népszava talán meg meri írni holnap az IGAZSÁGgot, és akkor kiderül minden: hogy Lukasenko mögött tulajdonképpen Orbán áll, aki ilyen furmányos módon akarta megfingatni a Körtársaságot és Miniszterelnökét.

– BOZÓT.HARCOS
(Az írás az ufi.blog.hu-n jelent meg.)

Hoppá, vigyáztam!

Az ember fia túl a harmincon már egyre gyakrabban vizsgálgatja önmagát. Igen, itt elől már kezd Zidane-osan koptatott hatású lenni a frizura és nem a sok fejlejtől. Amott egy-két kiló zsír tartalékba, ki tudja, mit hoz a megszorítás. És elhithetjük magunkkal, ez lesz a férfiasnak mondott has. S ha úgy hozza jó sorunk, esetleg szolid teniszzezéssel korrigálunk. Örömmel vegyes elégedettséggel nyugtázzuk emellett, hogy a mentális immunitás is kezd kialakulni. Már csak fél szemmel követjük a bátor hazafi manővereit, ahogy éberben köröz a köztársaság felett, és persze a nagy jobboldali szekér döc-cenéseit sem izgatnak fel. S bár egy a tábor, sok az olyan ismerős, aki „megy a járdán és nem lép le az útról, mert

akkor talán egy kis veszély fenyegeti!” Na ennyit a művészetről.

Még az általánosban volt két enyhén retardált osztálytársam, bár a tanulással nem volt gondjuk. Ezek ket-

Szóval most itt állunk kókadtan, a nagy jóléttől kövérkésen belefeszülve a nagy sötét pannon alagútba. Jó, a szemünkben ott van még az alagútvég látásának képessége

ten mindig egymást verték a szünetben. Nem haragból, inkább a köréjük sereglett szurkolók szórakoztatása végett. Húsz év kihagyás után most újra felbukkantak. Persze nem ők, de a

filing átjön minden egyes Szijjártó, Nyakó csörte után. És ez így van jól.

Van ez az izé. Pártnak mondanák a legtöbben. És inkább nagymamának. Akit persze szeretünk, próbálunk vigyázni rá, de a csendes leépülés jelei már félreérthetetlenül kiütöztek. A mi szeretett nagyink kimegy az utcára egy szál hálóköntösben, a háta mögött meg jól kinevetik. Karon fog-nánk, vezetnénk vissza a fűtött otthonába, de makacsul ellenáll és valami zagyva mesébe kezd, hogy épp a Mici néniékhez indult. Sosem volt Mici ismerősünk.

Szóval most itt állunk kókadtan, a nagy jóléttől kövérkésen belefeszülve a nagy sötét pannon alagútba. Jó, a szemünkben ott van még az alagútvég látásának képessége. A mi kis privát alagutunké. Kicsit tehát most fogózkodunk, de utána gazdagok leszünk és híresek. Igaz, Feri?

– AMBRUS BALÁZS

Doromboló cicus-díj

Vallomásgyár

A decembert áthenyélő Cicusunknak valahonnan rémlett a TV2 műsora, amikor meglátta a Szulák-show beharangozójában a szerelmet valló Kóka Jánost. Nem kellett sokat gondolkoznia, hamar eszébe jutott: szinte napra pontosan egy éve Gyurcsány Ferenc is itt mesélt a rák legyőzéséről és hogy ő semmi mástól nem fél, csak a békáktól. Nem csoda hát, ha hazánk első számú Gyurcsány-klónja, Kóka János is Szulák Andrea szolgáltatásait veszi igénybe. Andrea pedig szolgáltat.

Puha, selymes, mélyen együttérző kérdésekkel segít eljutni a miniszter úrnak a végkifejletig, a szégyenlősen

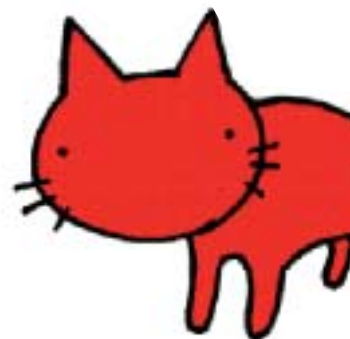
elrebegett „Azt hiszem, szerelmes vagyok.” vallomásig.

A műsorvezető asszonnyal együtt idézik fel a Kamilla-ügy félelmeit és a bizonytalanságait (a Subbacultcha 2005 májusában már megemlékezett

Hazánk első számú Gyurcsány-klónja, Kóka János is Szulák Andrea szolgáltatásait veszi igénybe

a románcról, naturálsan tényfeltárástílusban). Semmi felesleges kitérő olyan mellékes körülményekre, mint hogyan lesz valakiből 24-25 évesen minisztériumi osztályvezető és a miniszteri kitüntetés a szerelembe-esés előtt vagy után történt-e. Csak a lényeg, az első ebéd, az első vacsora, a

félénk büszkeséggel mutatott közös fénykép és vajon lehetséges-e, hogy Kamilla testesíti meg az ideált? Hogy van egy lány, akit szeret a miniszter úr, s persze a komoly, súlyos műtét sem maradhatott titokban. Egyetlen félkemény kérdése volt Szulák művésznőnek, érdemes szó szerint idéznünk: „Van-e olyan pont, amiben Önnek is nyelnie kell és nemcsak a párjának?” Cicusunk szemérmesen le-süti tekintetét és szerelmesen dorombol Szulák Andreának. – TURUL

Little sixteen

Megállapodott egymással hétfőn az Osztrák Szociáldemokrata Párt (SPÖ) és az Osztrák Néppárt (ÖVP) koalíciós kormányuk létrehozásáról. A koalíciós megállapodás alapján 16 évre szállítják le a választói korhatárt minden választáson. Új ösztönzőrendszert érvényesítenek a gyermekvállalási kedv növelésére, valamint átalakítják a szociális támogatások rendszerét is. (Figyelőnet, 2007. január 8.)

Budapest és München között nincs egy jó könyvesbolt – valamikor a kilencvenes évek közepén szegény Tamás Gáspár Miklós ezzel a mondattal küldte haza legelni a sógorokat a Magyar Hírlapban megjelent dolgozatában. Osztrákék kisállami lelkiállapotát jól mutatja, hogy zokon vették a dolgot és paprikás cikkekben válaszoltak, mi pedig jót neveltünk a dolgon, mondván, egy hely, ahol komolyan veszik a szakállas bácsit. Persze, a valóságban sokkal jobb a véleményünk Ausztriáról, egy ország, amely rendben van alapvetően, bár ha jobban belegondolunk, a focistafrizura feltalálásáért egy kisebb, precíziós légitámadást megérdemelnének. Ám nálunk legalább működnek a dolgok, a választásokon példának okáért nem a nyugdíjasok kegyeiért folyik a verseny. Két ország, két szemlélet: míg nálunk a politikának legfontosabb feladata a szépkorúak komfortérzetének biztosítása, addig Ausztriában nem csak szavakban törődnek a jövővel. Mert a látszattal ellentétben a jelenlegi és jövőbeni nyugdíjasoknak nem az állandó kompenzálás az igazi érdeke. Sokkal inkább az, ha megfelelő számba születnek gyerekek, illetve állnak munkába fiatalok, akiknek adójából aztán telik a nyugdíj-kassza feltöltésére. Jelenleg az a szomorú helyzet, hogy a megszorítások sújtják a munkavállalókat, a diákokat, vállalkozókat, ám a szocialista párt legfontosabb bázisának számító nyugdíjasokat alig. Az ideológia, mely szerint ők a legszegényebbek, a rendszerváltás idején még megállta a helyét, ma már alig. A felmérések azt mutatják, ma jóval nagyobb eséllyel csúszik a szegénységbe a gyermekeket vállaló fiatal család, mint egy nyugdíjas. A mai magyar politika, mondjuk az osztrákkal szemben, egyre kevésbé jövő (azaz gyermek és fiatal)orientált. A 18 éven aluliaknak esélyük sincs érdekeiket érvényesíteni, ezért üdvözölhető a szimbolikus osztrák döntés. Az ország jövőjének érdekében idehaza is be lehetne vezetni ezt a lépést, a 16 év alatti gyerekek szavazati jogát pedig szüleik gyakorolhatnák. A magyar politika így végre nem egy gigantikus nyugdíjasszavazat-vásárlási társasjátéknak tűnne. – A. B. A.

Lopakodó veterán

„Magyarországon félelem lopakodik az új év elején. A közelgő, és leghamarabb tavasszal robbanó erőpróbákról szóló kombinációk középpontjában az ellenzéki vezér, Orbán Viktor áll, hivatásos politikusként iszonyatos dinamikával, féktelen támadókedvvel és totális kompromisszumképtelenséggel tör az osztatlan hatalomra. (...) Debreczeni József, a tekintélyes konzervatív publicista a vezérkultusztól elvakult ellenzéki vezér legjobb ismerője, aki komolyan aggódik a jobbra csúszott, nacionalista, gyűlölettel teli, populista, idegenellenes, burkoltan antiszemita Fidesz miatt.” (Paul Lendvai cikke a bécsi Der Standardban, 2007. január 3.)

Paul Lendvai, az egykor szebb napokat megélt külügyi újságíró évek óta következetesen rombolja saját mítoszát. Kettős szerepben tündököl a közéletben. Egyrészt Friderikusz Sándor műsorának rendszeres vendégeként adja a tekintélyes nyugati újságíródoyen imidzsét, miközben megmondja a frankót arról, hogy a Nyugat mit gondol Magyarországról. Másrészt régi újságját, a Der Standardot spammeli szét a fentiekhez hasonló szösszenetekkel. Paul Lendvai nyilván ki lenne akadva, ha azt állítanánk: írása egyszerűen egy durva és átlátszó médiamanipuláció. Pedig ezt állítjuk. Ami, ha az ATV-hez vagy Népszavához hasonló zárványokban jelenne meg, nem is lenne nagy gond. De a vén médiagenyó az osztrák Standard négyszázszáz olvasótáborának agysejtjeit hekkeli múlt századi eszközökkel.

Lendvai gyűlöletötperce az orwelli tűzfalon is fennakadna, ami azért elég ciki, ha arra gondolunk, hogy 2003-ban, a Mádl Ferenc államfő által (!) neki adományozott Magyar Köztársaságért Érdemrend Középkeresztje a Csillaggal címet viselő kitüntetés átvételekor a következőket mondta: „De ami a lényeg: ne tekintsük ellenségnek, azt, akinek más véleménye van; a tolerancia a demokrácia stabilitásának központi pillére. Ezért a tolerancia fenntartása a legfontosabb.” Tudjuk, a magyar tyúk-tojás történet szerint nálunk egyoldalú a liberálisok toleranciája, míg kifelé gyűlölködnek, amire válaszul a radikáljobberekől megkapják a „rohadt libsik” jelzőt, erre pedig menetrend szerint megjön az „antiszemitizmus!” felkiáltás. Ebbe a játékba mi nem megyünk bele, de megállapítjuk, hogy Lendvai egy rosszindulatú, sötétben lopakodó ellenveterán, nyisson inkább cukrászdát Bécsben. – FRANZ JOSEPH SACHER

Oli bácsi megmorgya a frankót

A felelősségről

A vasárnapi ebédek az állandóság kicsiny gyöngyhalászki-
kötői a Pannon-tenger csúf tankerkatasztrófái meg a ter-
jedő olajfoltok közepette. Pedig van itt is feszkó bőven.

Várni arra, amíg összerelődik a nép; lesni, hogy ki kezd el balhézni, mert nem kapott villát, kiskanalat, erőspistát; számolni a perceket azon pillanatokig, amíg az első rokon betütüzik és elkezd marhaságokat beszélni, vagy szeretett fivéreink/nővéreink valamelyike kecsesen magára húzza a húsleveset. Esetleg gyermekünk erőteljes kézmozgással elkezd beledolgozni a céklát a századok viharain ármentett („jött az orosz kapitány, hogy adjam neki, mert fázik a lova. Mondtam neki, hogy ha Kálmánom hazajön hadifogságból, eltöri a kezét”), hófehér, keményített damaszt-abroszba. És egy ilyen komor téli délben rájöttünk arra, hogy miért alakult ki a szokásrend: a nők nem ülnek le ebédkor. Drága Nagyink se ült le, vagy csak futó pillanatokra, rögtön rohant, ha valaki kívánt valamit: sót hozott, kenyeret szelt, újramelegített, kihálászta a fehérrépat a húslevesből, kompótot, szörpöt nyitott – mongyuk a pincébe nagyapánk járt borért, mink tradicionális család vagyunk. Ezt Nagyink ügyszeretettől tette, azonban a munka a feszültség túlélésében is hasznos. Aki dolgozik, s jól láthatóan szolgálja közösségét, elkerülheti, hogy konfliktusokba keveredjen, s a munka elvonja figyelmét saját ideges kedélyéről is. Ez a felismerés nekünk is csak akkor jött meg, amikor a harmincon felüli magyar férfi legjobb barátja, a vasárnap délutáni alvás, a Reparon-kenőcs és a bügelfrei-címke hozzánk is beköszönt. Így öcsénkkel a partiszervíz kínálati oldalán foglalunk ma helyet. Sündörgünk, vágunk, cserélünk és szervírozunk. A pillá-

natnyi üresjáratokat kedélyes kenyérgalacsin-dobálással töltjük. A gaz cenket éppen beszorítottuk a spájzba, és élénk kéztusában utolsó védelmi vonalait morzsoljuk fel, amikor hátulról, akárha Herbert Gille Obergruppenführer Királytigriseinek brummogását hallanánk, Géza nagybátyánk dörren ránk: „Mit dobálózatok itt, mint a hülyegyerekek? Írástudók vagytok, meg családok van, közben meg itt hajigáltak. Ráadásul kenyérrrel. Milyen példát látnak a gyerekek? Hát ennyi felelősség nincs bennetek?” Titkot árulunk el, amelynek ugyan kifejtése hosszú lenne, de legyen elég annyi: apánk testvérét, Gézát nem kedveljük. Ez még elviselhetetlenebbé teszi a leszúrását.

Ráadásul magunk a felelősség fogalmának nagy és elszánt használói vagyunk. „Ez egy következmények nélküli ország” – találta ki évekkel ezelőtt Fricz Tamás, azóta is ebből él, ahelyett, hogy végre felvett volna egy normális zakót. De ettől a belőlünk régóta kikíváncozó tényről függetlenül szavainak van igazsága. A felelősség – magunk és mások iránt – a felnőtt ember legfontosabb ismerve. Talán még a testszörzetről és a bankkártya-használatnál is fontosabb. Felnőttünk vagyunk, tehát felelünk a tetteinkért: ha áthajtuk a piroson, annak tudatában tesszük, hogy az tilos, s mások életét veszélyeztetjük, vállalva az ezért járó büntetést. Felelősséget érzünk a környezetünkért, mert valahol, homályosan, bensőnkben/agyunk hátsó rekeszében él a tudat, hogy a 180 év múlva lebomló papírsebkendő elhajigálása nem jó (és most nem érdekel minket a

középszerű egyének száználmas sablonja, a „minden relatív” és az „attól függ”), a szónak abban a kissé korszerűtlen értelmében, hogy létezik a világban jó és rossz, hasznos és haszontalan. A használt pézsze, mint szemét nem jó: mert szennyez, mert ronda. Egyszerűen azért, mert a járdán nincs a helyén. Nincs rendben. Gondolatainkért, tetteinkért is vállaljuk a felelősséget. Az „ő is ezt csinálta”, az „ez semmi ahhoz képest, hogy...” a kiscsoportosok magyarázata. Ez nem jelenti azt, hogy szorult helyzetben, demagóg hangulatban magunk ne éljünk vele, de nem árt, ha tudjuk: a balhé áttolása másokra, valamelyes önvizsgálat nélkül az infantilizmus biztos jele.

Ha majd, valamikor öregkorunkban, lesz eurónk, a legnagyobb címletű érme hátlapjára egy Nagy Felelősségelhárító Mozdulatot kéne tenni – Finta József majd azt is megoldja, ne aggódjunk –, mert e lángoktól ölelt kis hon csaknem összes baja a felelősség elől való bujkálásban keresendő. Kicsi és nagy hazugságok, kicsi és nagy trehányások hálózák be tyúkszaros életünket: kutyánk piszkít, a társasházunk omlik, a tévéink minősíthetetlenek, politikusaink jelentős része megbolondult. Könnyebb persze a sötétben odébbállni a blökiivel, kitenni egy táblát, hogy „Vakolatomás. A parkoló autókban keletkezett kárért felelősséget nem vállalunk.” (Jogvégtelt olvasóink sikítva röhögnek, remélem – a szerz.), sóhajtozni, hogy a nézők ezt szeretik, a választók meg ezt választották, de ettől a mi személyes felelősségünk nem lesz kisebb. Az „én azt nem tudom”, a „miért nekem mondja?”, az „ez egy erkölcsi alapozású beszéd volt” – mind egy-egy szög a magyarság koporsójába. Gondolatainkért is jó vállalni a felelősséget, cigányozásért, zsidózásért, nácizásért: tehát a „név és cím a szerkesztőségben” aláírású olvasói levél prompt kis hazaárulás, nem kevesebb.

Pedig nem olyan nagy ügy. Mi is milyen szépen kiírjuk a nevünket. Így:
– TVISZT OLIVÉR

„Olvasni életre-halálra,

Márai Sándor

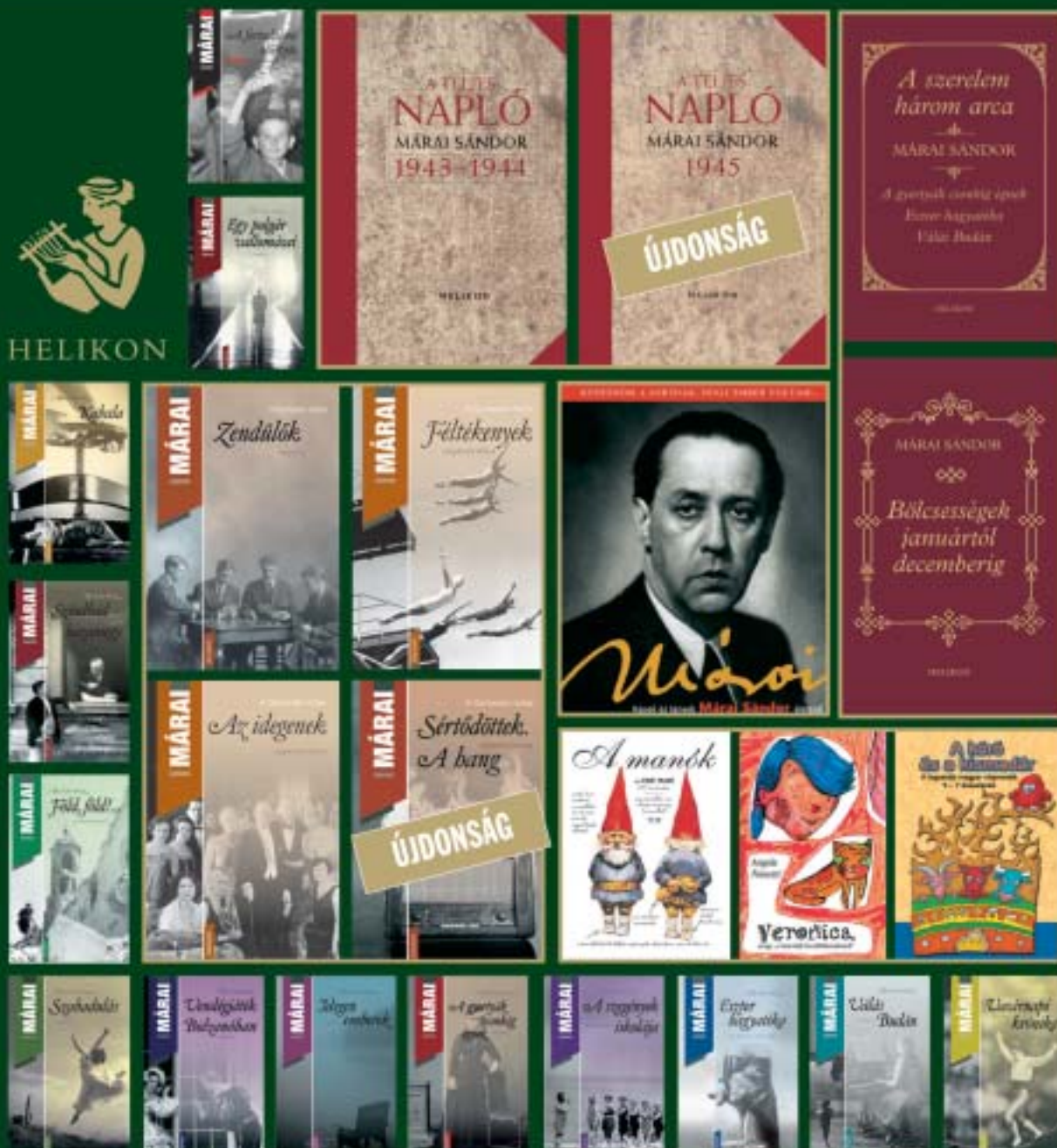
mert ez a legszebb, az emberi ajándék”

AJÁNDÉKOZZON HELIKON MINŐSÉGET AZ ÜNNEPEKRE!

HELIKON

WWW.HELIKON.HU

A honlapunkon található összes Helikon-könyv
25% kedvezménnyel rendelhető meg ünnepi akciónk
keretében december 31-ig.

HELIKON KÖNYVESHÁZ

1065 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 35. • Telefon: (06/1) 331-2329 E-mail: konyveshaz@helikon.hu

NYITVA TARTÁS: • Hétfő–péntek: 10–18 óráig Szombat: 10–14 óráig

Olvassa
a legdinamikusabban
növekedő* közéleti
hetilapot 2007-ben is!

**Fizessen elő lapunkra, hogy hétről hétre postaládájában találja
a Heti Választ!**

Éves előfizetés esetén 26% kedvezménnyel juthat a laphoz, így
minden 4. számot ingyen olvashat.

*A Heti Válasz 35%-os növekedést ért el átlagos heti értékesített példányszámában. (Forrás: 2005/2006 átlagos heti értékesített példányszám MAFESZ-audit és Heti Válasz-statisztika)

Előfizetői könyvklubunkban 50% kedvezménnyel vásárolhatja meg a Helikon Kiadó, a Heti Válasz Kiadó és a Wellpress Kiadó
válogatott köteteit, albumait. (Részletes ajánlat: www.hetivalasz.hu)

Előfizetői árak 1 ÉVRE: 14 820 Ft (26% kedvezmény) 1/2 ÉVRE: 7980 Ft (20% kedvezmény) 1/4 ÉVRE: 4200 Ft (16% kedvezmény)

A Heti Válasz előfizethető: telefon: (06 1) 461-1447, sms: 06-30/3030-717, fax: (06 1) 461-1477,

levélcím: Heti Válasz Kiadó Kft., 1027 Bp., Horvát u 14-24., e-mail: informacio@hetivalasz.hu,

ONLINE ELŐFIZETÉS: WWW.HETIVALASZ.HU